

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ - ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑΙΝΙΕΣ
TEACHING ECONOMICS THROUGH FILMS

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Α. ΤΑΤΑΚΟΣ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΑΡΒΑΝΙΤΙΔΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2022

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην διπλωματική εργασία. Επίσης έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης βεβαιώνω ότι αυτή η πτυχιακή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για τις απαιτήσεις του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών στην Εφαρμοσμένη Οικονομική του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Βόλος, Σεπτέμβριος 2022.

Ευχαριστίες

Πριν την παρουσίαση της Διπλωματικής μου Εργασίας, η οποία εκπονήθηκε με σκοπό την περάτωση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Εφαρμοσμένη Οικονομική, Τραπεζική και Χρηματοοικονομική, του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στους ανθρώπους που προσέφεραν και συνέβαλλαν ο καθένας με τον τρόπο του για την ολοκλήρωση αυτού του έργου.

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές μου στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για όλα αυτά που μας πρόσφεραν κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Τους κκ Ηλία Κεβόρκ, Στέφανο Παπαδάμου, Νικόλαο Κυριαζή, Αγγελική Αναγνώστου, Θεόδωρο Μεταξά, Κυριακή Τσιλικά, Γεώργιο Ιατρίδη και ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή μου, Πασχάλη Αρβανιτίδη, για τις συμβουλές και την καθοδήγηση που μου προσέφερε κατά την εκπόνηση αυτής της εργασίας.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη σύζυγο μου Ευαγγελία Ζησοπούλου και τους γονείς μου Αντώνιο και Χαρίκλεια.

Πίνακας Περιεχομένων

Υπεύθυνη Δήλωση	ii
Ευχαριστίες	iii
Πίνακας Περιεχομένων	iv
Περίληψη	vi
Abstract	vii
Λίστα Πινάκων	viii
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή	1
1.1 Πρόλογος	1
1.2 Δομή της εργασίας	3
Κεφάλαιο 2: Βιβλιογραφική Ανασκόπηση	4
Κεφάλαιο 3: Λίστα και Μεθοδολογία επιλογής Ταινιών	12
3.1 Λίστα Ταινιών Βιβλιογραφίας και Προτεινόμενων	12
3.2 Κριτήρια Επιλογής Ταινιών	20
3.3 Λίστα Επιλεγμένων Ταινιών	21
Κεφάλαιο 4: Παρουσίαση επιλεγμένων ταινιών και Ανάλυση	23
4.1 It's a Wonderful Life	24
4.2 Trading Places	28
4.3 Wall Street	32
4.4 Rogue Trader	35
4.5 Boiler Room	38

4.6 The Pursuit of Happiness	41
4.7 Moneyball	44
4.8 Margin Call	47
4.9 Too Big to Fail	50
4.10 The Big Short	53
Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα	56
5.1 Επιλέγοντας ταινίες για τη διδασκαλία των οικονομικών	57
5.2 Προτάσεις για αξιοποίηση αυτής της εργασίας	58
5.3 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα	59
Βιβλιογραφία	60

Περίληψη

Σκοπός της εργασίας είναι να παρουσιάσει και να μεταδώσει έννοιες των Οικονομικών και των Χρηματοοικονομικών μέσα από ένα διαφορετικό πλαίσιο: κινηματογραφικές ταινίες στις οποίες παρουσιάζονται παραστατικά και εποπτικά οικονομικές έννοιες και θέματα καθώς και σημαντικά οικονομικά γεγονότα. Η εργασία ξεκινά με μία ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας από το 1977 μέχρι και το 2020, με τα άρθρα τα οποία έχουν ασχοληθεί με τη χρήση κινηματογραφικών ταινιών ως εκπαιδευτικό εργαλείο στη διδασκαλία των Οικονομικών. Σε αυτά, εκτός από το θεωρητικό υπόβαθρο που παρουσιάζεται και το οποίο υποστηρίζει την χρήση ταινιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, γίνονται αναφορές σε λίστες ταινιών, συγκεκριμένα αποσπάσματα από ταινίες με τις αντίστοιχες έννοιες, καθώς και εστίαση σε συγκεκριμένες ταινίες οι οποίες συνδέονται με συγκεκριμένα οικονομικά γεγονότα ή έννοιες. Ακολουθεί η λίστα με το σύνολο των Κινηματογραφικών Ταινιών οι οποίες αναφέρονται στη Βιβλιογραφία, και οι οποίες πιστεύουμε ότι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στη διδασκαλία των Οικονομικών. Στη συνέχεια δίνουμε μία λίστα με προτεινόμενες ταινίες, οι οποίες έχουν χαρακτήρα ντοκιμαντέρ και προέκυψαν από έρευνα στην ιστοσελίδα www.imdb.com [Internet Movie Database]. Ακολουθεί η παρουσίαση των κριτηρίων με τα οποία θα επιλέγουμε δέκα ταινίες με έμφαση στα Χρηματοοικονομικά, τις οποίες παρουσιάζουμε και αναλύουμε στη συνέχεια. Για κάθε ταινία δίνουμε βασικά στοιχεία και πληροφορίες, την υπόθεση συνοπτικά, καθώς και τα οικονομικά θέματα, έννοιες και ιστορικά γεγονότα τα οποία συνδέονται με την ταινία. Τέλος, παρουσιάζουμε την πρόταση για αξιοποίηση αυτής της εργασίας και κάποιες προτάσεις για περαιτέρω έρευνα πάνω στο θέμα.

Λέξεις κλειδιά: Οικονομικά, Χρηματοοικονομικά, Εκπαίδευση, Ταινίες

JEL A22

Abstract

The purpose of this paper is to present and convey concepts of Economics and Finance through a different context: feature films in which economic concepts and topics are presented demonstratively and visually as well as important historical economic events. The paper begins with a review of the international literature from 1977 to 2020, with the articles that have dealt with the use of feature films as an educational tool in the teaching of Economics. In them, in addition to the theoretical background presented and which supports the use of films in the educational process, references are made to lists of films, specific excerpts from films with the corresponding concepts, as well as a focus on specific films that are linked to specific economic events or concepts. We produce and present a list of all the Films mentioned in the Bibliography, and which we believe could be used in the teaching of Economics. We then give a list of suggested films, which are documentary in nature and resulted from a search on the website www.imdb.com [Internet Movie Database]. The following is the presentation of the criteria by which we will select ten films with an emphasis on Finance, which we present and analyze below. For each film we give basic facts and information, the plot in brief, as well as the economic issues, concepts and historical events connected with the film. Finally, we present our proposal for exploiting this work and some suggestions for further research on the subject.

Key Words: Economics, Finance, Education, Feature Films

JEL A22

Λίστα Πινάκων

3.1 Ταινίες Βιβλιογραφίας	14
3.2 Προτεινόμενες Ταινίες	19
3.3 Λίστα Επιλεγμένων Ταινιών	21
4.1 Στοιχεία ταινίας: It's a Wonderful Life (1946)	25
4.2 Στοιχεία ταινίας: Trading Places (1983)	29
4.3 Στοιχεία ταινίας: Wall Street (1987)	33
4.4 Στοιχεία ταινίας: Rogue Trader (1999)	36
4.5 Στοιχεία ταινίας: Boiler Room (2000)	39
4.6 Στοιχεία ταινίας: The Pursuit of Happyness (2006)	42
4.7 Στοιχεία ταινίας: Moneyball (2011)	45
4.8 Στοιχεία ταινίας: Margin Call (2011)	48
4.9 Στοιχεία ταινίας: Too Big to Fail (2011)	51
4.10 Στοιχεία ταινίας: The Big Short (2015)	54

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή

1.1 Πρόλογος

"Μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις" αναφέρει ρητό του οποίου η προέλευση είναι μάλλον άγνωστη, θέλοντας να αποδώσει τη δύναμη της εικόνας και τα πολλαπλά μηνύματα τα οποία μπορεί να περάσει άμεσα και αποτελεσματικά. Πόσο μάλλον, όταν αυτή η εικόνα έχει κίνηση και ακολουθεί ένα σενάριο, το οποίο έχει αναφορές και μηνύματα που βασίζονται σε πραγματικά γεγονότα ή και αναφέρονται σε αληθοφανείς καταστάσεις. Φυσικά αναφερόμαστε στη δύναμη της εικόνας την οποία έχει μία κινηματογραφική ταινία.

Τα Οικονομικά βασίζονται κυρίως σε έννοιες, μεθοδολογίες, μαθηματική ανάλυση, γραφήματα και εργαλεία τα οποία οι φοιτητές δυσκολεύονται να τα κατανοήσουν πλήρως και αποθαρρύνονται να τα μελετήσουν περαιτέρω και να εμβαθύνουν σε αυτά. Πολύ συχνά αρκούνται στην απομνημόνευση εννοιών και πληροφοριών με στόχο την τελική εξέταση του εξαμήνου. Συνήθως, μεγάλο ποσοστό αυτής της γνώσης φθίνει γρήγορα ακόμα και μερικές εβδομάδες μετά τις εξετάσεις.

Η ταινία είναι ένα δυνατό μέσο, το οποίο δίνει πιο σύνθετα ερεθίσματα. Σημαντικά οικονομικά γεγονότα, μελέτες περιπτώσεων και έννοιες παρουσιάζονται μέσα από την 'πραγματική ζωή' και ο φοιτητής κατέχει τελικά καλύτερα τη διδακτέα ύλη και διακρατεί μεγαλύτερο μέρος της μακροπρόθεσμα.

Ταινίες - σταθμοί του Παγκόσμιου Κινηματογράφου θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για διδασκαλία και μελέτη των οικονομικών κρίσεων, της έννοιας των συναλλαγών, της λειτουργίας των Αγορών Χρήματος και Κεφαλαίου, των Επενδύσεων, της Συμπεριφορικής Χρηματοοικονομικής και Χρηματοοικονομικής καθώς και για ηθικά ζητήματα τα οποία συνδέονται με τα παραπάνω.

Αν και η ικανότητα της εικόνας και της αφήγησης να αποδώσουν σύνθετες έννοιες και θεωρίες των Οικονομικών με πολύ παραστατικό, γρήγορο και αποτελεσματικό τρόπο έχει υπογραμμιστεί από τους ερευνητές εδώ και πολλά χρόνια (Wegner 1977), η σχετική βιβλιογραφία θα λέγαμε ότι είναι μάλλον περιορισμένη υποδηλώνοντας την ανάγκη και τη σημασία της παρούσας εργασίας.

Σκοπός της εργασίας είναι να παρουσιάσει και να μεταδώσει έννοιες των Οικονομικών και των Χρηματοοικονομικών μέσα από ένα διαφορετικό πλαίσιο: κινηματογραφικές ταινίες στις οποίες παρουσιάζονται παραστατικά και εποπτικά οικονομικές έννοιες και θέματα καθώς και σημαντικά οικονομικά γεγονότα. Στόχοι της εργασίας είναι:

- Να εντοπίσει τις κατάλληλες Κινηματογραφικές Ταινίες οι οποίες παρουσιάζουν βασικές έννοιες, διαστάσεις των Οικονομικών και Χρηματοοικονομικών καθώς και σημαντικά πρόσφατα ή και παλαιότερα ιστορικά οικονομικά γεγονότα.
- Να συνδέσει τις εν λόγω έννοιες με το κατάλληλο περιεχόμενο των ταινιών
- Να αποτελέσει ίσως ένα εργαλείο για όποιον θέλει να εντάξει κινηματογραφικές ταινίες στο πλαίσιο ενός προπτυχιακού ή μεταπτυχιακού μαθήματος σε Οικονομικές Σχολές.
- Να δημιουργήσει μία λίστα προτεινόμενων ταινιών η οποία, ξεκινώντας από τα Οικονομικά, να δίνει έμφαση στα Χρηματοοικονομικά. Να απευθύνεται δηλαδή σε ένα κοινό το οποίο έχει βασικές γνώσεις Οικονομικών και ενδιαφέρεται να εμβαθύνει σε θέματα Χρηματοοικονομικής, Τραπεζικής, Αγορών Χρήματος και Κεφαλαίου, Συμπεριφορικής Χρηματοοικονομικής, Ηθικής.

1.2 Δομή της Εργασίας

Μετά τον πρόλογο και τη δομή της εργασίας που παρουσιάζουμε σε αυτό το κεφάλαιο, ακολουθεί το κεφάλαιο 2 με μία διεξοδική βιβλιογραφική ανασκόπηση. Αναφερόμαστε στα άρθρα της διεθνούς βιβλιογραφίας, από το 1977 μέχρι και το 2020, τα οποία έχουν ασχοληθεί με τη χρήση κινηματογραφικών ταινιών ως εκπαιδευτικό εργαλείο στη διδασκαλία των Οικονομικών. Σε αυτά, εκτός από το θεωρητικό υπόβαθρο που παρουσιάζεται και το οποίο υποστηρίζει την χρήση ταινιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, γίνονται αναφορές σε λίστες ταινιών, συγκεκριμένα αποσπάσματα από ταινίες με τις αντίστοιχες έννοιες, καθώς και εστίαση σε συγκεκριμένες ταινίες οι οποίες συνδέονται με συγκεκριμένα οικονομικά γεγονότα ή έννοιες.

Στο κεφάλαιο 3 θα παραθέσουμε τη λίστα με το σύνολο των Κινηματογραφικών Ταινιών οι οποίες αναφέρονται στη Βιβλιογραφία, και οι οποίες πιστεύουμε ότι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στη διδασκαλία των Οικονομικών. Στη συνέχεια δίνουμε μία λίστα με προτεινόμενες ταινίες, οι οποίες έχουν χαρακτήρα ντοκιμαντέρ και προέκυψαν από έρευνα στην ιστοσελίδα www.imdb.com [Internet Movie Database], μία online βάση δεδομένων με πληροφορίες για ταινίες, τηλεοπτικές σειρές, video games η οποία είχε 10.1 εκατομμύρια τίτλους το Μάρτιο του 2022 (imdb.com). Και στις δύο λίστες, τις οποίες θα παραθέσουμε, θα δοθούν επιπλέον στοιχεία για τις οικονομικές έννοιες, τα θέματα και τα ιστορικά γεγονότα τα οποία συνδέονται με κάθε ταινία. Θα ακολουθήσει η παρουσίαση των κριτηρίων με τα οποία θα επιλέξουμε τις δέκα ταινίες τις οποίες θα παρουσιάσουμε και θα αναλύσουμε στο επόμενο κεφάλαιο.

Στο κεφάλαιο 4 θα γίνει αναλυτική παρουσίαση ανά προτεινόμενη ταινία. Θα δώσουμε στοιχεία και πληροφορίες για κάθε ταινία. Θα παρουσιάσουμε συνοπτικά την υπόθεση. Θα αναλύσουμε πώς συνδέεται το περιεχόμενο και κάποια αποσπάσματα από την συγκεκριμένη ταινία με θέματα όπως αυτά των οικονομικών κρίσεων, της έννοιας των συναλλαγών, της λειτουργίας των Αγορών Χρήματος και Κεφαλαίου, των Επενδύσεων, της Συμπεριφορικής Χρηματοοικονομικής, Χρηματοοικονομικής καθώς και για ηθικά ζητήματα τα οποία συνδέονται με τα παραπάνω.

Τέλος, στο κεφάλαιο 5 θα παρουσιάσουμε τα συμπεράσματα και μία πρόταση για αξιοποίηση αυτής της εργασίας και κάποιες προτάσεις για περαιτέρω έρευνα πάνω στο θέμα.

Κεφάλαιο 2: Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Σε αυτό το κεφάλαιο θα παρουσιάσουμε την υπάρχουσα βιβλιογραφία πάνω στο θέμα μας ακολουθώντας την χρονολογική σειρά των άρθρων από το 1977 μέχρι και το 2020, οπότε και έχουμε το τελευταίο άρθρο.

Το παλαιότερο άρθρο της Βιβλιογραφίας μας είναι του Wegner (1977). Ήδη από τότε η εξάπλωση των τηλεοπτικών δικτύων και των κινηματογραφικών ταινιών θεωρούνταν υπεύθυνα για τη δημιουργία ενός παθητικού κοινού. Η μαζική διάδοση της εικόνας στην ζωή του ανθρώπου είχε κατηγορηθεί για την μείωση της ικανότητας γραφής και ανάγνωσης των μαθητών. Αντί όμως να δαιμονοποιούμε τις ταινίες και την μεγάλη δύναμη και επιρροή της εικόνας, μήπως θα ήταν καλύτερα να εκμεταλλευτούμε αυτήν τους τη δύναμη και να τις εντάξουμε στην παραδοσιακή διδασκαλία και τρόπο μάθησης?

Οι Becker και Watts (2001, 2001, 2008) έπαιξαν πολύ σημαντικό ρόλο τις δεκαετίες 1990 και 2000 στο να φέρουν το θέμα της χρήσης εναλλακτικών και καινοτόμων μορφών διδασκαλίας των Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο. Η μείωση του αριθμού των εγγραφών στα μαθήματα και στα Τμήματα Οικονομικών στα Πανεπιστήμια των Η.Π.Α. αποδίδονταν μεταξύ άλλων και στην επιφυλακτικότητά τους να υιοθετήσουν ένα ευρύτερο πεδίο διδασκαλίας (Becker, 1997). Με έρευνα την οποία έκαναν απευθείας στους διδάσκοντες Οικονομικών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο σε Πανεπιστήμια και Κολλέγια των Η.Π.Α., προσπάθησαν να αποτυπώσουν το προφίλ των διδασκόντων, τις μεθόδους διδασκαλίας τις οποίες χρησιμοποιούσαν καθώς και το χρόνο τον οποίο αφιέρωναν στην προετοιμασία και στη διδασκαλία σε σχέση με την έρευνα. Την ίδια έρευνα έκαναν τα έτη 1995, 2000 και 2005.

Μεταξύ 1995 και 2000 διαπίστωσαν ότι, αν και οι διδάσκοντες αφιέρωναν συγκριτικά περισσότερο χρόνο στην προετοιμασία και στη διδασκαλία, η βασική μέθοδος την οποία επέλεγαν για να διδάξουν ήταν το 'chalk and talk', όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν. Δηλαδή, η εκτεταμένη χρήση της διάλεξης και του πίνακα χωρίς να υπάρχει μεγάλη αλληλεπίδραση με τους φοιτητές ή την χρήση άλλων μέσων διδασκαλίας. Πιθανολογούν ότι η άρνηση για χρήση εναλλακτικών μεθόδων διδασκαλίας αντικατοπτρίζει την επίτευξη ισορροπίας η οποία

αντανακλά τις προτιμήσεις και τους περιορισμούς διδασκόντων και φοιτητών (Becker W. και Watts M., 2001). Πολλοί φοιτητές προτιμούν μία μέθοδο διδασκαλίας στην οποία είναι παθητικοί, π.χ. παρακολουθούν μία διάλεξη παθητικά, και έτσι μπορούν να έχουν το κατάλληλο υλικό και να προετοιμαστούν καλύτερα για τις επερχόμενες εξετάσεις... Ωστόσο, η έρευνα έχει αποδείξει ότι όταν οι φοιτητές εμπλέκονται ενεργά στη διδασκαλία -μιλώντας, γράφοντας και όντας ενεργοί- αυτό έχει ως αποτέλεσμα μεγαλύτερο ποσοστό διακράτησης γνώσης, καλύτερο τρόπο σκέψης και περισσότερα κίνητρα για μάθηση (McKeachie, 1997). Καθώς όμως οι αξιολογήσεις των φοιτητών για τους διδάσκοντες, στο τέλος του εξαμήνου, επιβραβεύουν τον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας που περιγράψαμε πιο πάνω, οι διδάσκοντες προσπαθούν να επιτύχουν το καλύτερο σκορ, ανεξάρτητα ίσως αν αυτό συνδυάζεται με την επίτευξη ή όχι της πραγματικής μάθησης και γνώσης (Becker και Watts, 2001).

Μεταξύ 2000 και 2005 διαπιστώνουν ότι έχει αρχίσει να δίνεται περισσότερος χρόνος και έμφαση από τους διδάσκοντες στη διδασκαλία και στην προετοιμασία της, σε σχέση με τον χρόνο που αφιερώνουν στην έρευνα, και το αποδίδουν σε αυξημένες ανταμοιβές και κίνητρα τα οποία δίνονται γι αυτό. Διαπιστώνουν όμως ότι η κυρίαρχη μέθοδος διδασκαλίας των Οικονομικών παραμένει το 'chalk and talk' -πίνακας και διάλεξη. Παρόλα αυτά, βλέπουν μία μικρή αλλαγή η οποία προέρχεται από νεότερους καθηγητές. Αυτοί αρχίζουν να γνωρίζουν και να υιοθετούν νεότερες τεχνολογίες και μεθόδους διδασκαλίας. Το Internet, τη χρήση υπολογιστών και πειραμάτων. Έτσι, προβλέπουν ότι θα έχουμε βαθμιαία πιο σημαντικές αλλαγές στο κομμάτι αυτό την επόμενη δεκαετία (Becker και Watts, 2008). Κάτι βέβαια το οποίο εμείς έχουμε διαπιστώσει στην πράξη πια, σήμερα.

Το 2003 οι Leet και Houser σε άρθρο τους περιγράφουν μία διεπιστημονική προσέγγιση στη διδασκαλία των Οικονομικών, η οποία χρησιμοποιεί αποκλειστικά κλασικές κινηματογραφικές ταινίες για τη δημιουργία του πλαισίου διδασκαλίας βασικών οικονομικών εννοιών. Στην ουσία περιγράφουν το εξαμηνιαίο μάθημα το οποίο έχουν δημιουργήσει ακολουθώντας αυτήν την ιδέα και το οποίο βασίζεται σε μία λίστα είκοσι προτεινόμενων κλασικών ταινιών. Το μάθημα έχει εισαγωγικό στα Οικονομικά χαρακτήρα και απευθύνεται σε προπτυχιακούς φοιτητές, χωρίς προαπαιτούμενη γνώση σε Οικονομικά. Το μάθημα αυτό είχε σχεδιαστεί να είναι συμπληρωματικό σε σχέση με άλλα εισαγωγικά στα Οικονομικά μαθήματα. Ολόκληρες Ταινίες

και αποσπάσματα τους χρησιμοποιούνται για να σκιαγραφήσουν προβλήματα και έννοιες τα οποία υπόκεινται σε οικονομική ανάλυση. Προτείνουν τη σειρά με την οποία πρέπει να προβληθούν οι ταινίες στην τάξη καθώς και τις οικονομικές έννοιες που εμπίπτουν στην καθεμία. Οικονομικοί Πόροι, Σπανιότητα Πόρων, Επιχειρηματικότητα, Χρηματαγορές, Ασύμμετρη Πληροφόρηση, Παραγωγικότητα, Οικονομίες Κλίμακας, Δομή Αγορών, Ανταγωνισμός, Ολιγοπώλιο, Θεωρία Παιγνίων, Οικονομικοί Κύκλοι, Ύφεση, Καπιταλισμός, Χρήμα και Τράπεζες, Κίνητρα, Κυβερνητική Πολιτική, Κυβερνητική αποτυχία, Αποτυχία Αγοράς και Διεθνή Οικονομικά είναι κάποιες από τις έννοιες που καλύπτονται στο πλαίσιο του μαθήματος. Για να αποδείξουν την αποτελεσματικότητα αυτού του τρόπου διδασκαλίας βασικών οικονομικών εννοιών στο να αποκτήσουν οι φοιτητές σωστό οικονομικό τρόπο σκέψης συνέκριναν δύο ομάδες φοιτητών. Η μία είχε παρακολουθήσει αυτό το μάθημα και η άλλη είχε παρακολουθήσει ένα κλασικό εισαγωγικό μάθημα στα Οικονομικά. Η ομάδα η οποία είχε παρακολουθήσει το μάθημα με τις ταινίες είχε πολύ καλύτερα αποτελέσματα στο να εφαρμόσει τον οικονομικό τρόπο σκέψης σε σχέση με την ομάδα ελέγχου (Leet και Houser 2001).

Εμπνευσμένη από την παραπάνω προσέγγιση των Leet και Houser, η Bharda (2006), στην προσπάθεια της να βρει νέους τρόπους να προσεγγίσει τους φοιτητές της μέσα από την διδασκαλία των Οικονομικών, δημιουργεί ένα εξαμηνιαίο μάθημα το οποίο βασίζεται στην διδασκαλία μέσα από σύγχρονες κινηματογραφικές ταινίες και το οποίο διδάσκεται για πρώτη φορά στο εαρινό εξάμηνο του 2006. Πιστεύει ότι μέσω αυτής της προσέγγισης οι φοιτητές εμπλέκονται περισσότερο στην εκπαιδευτική διαδικασία, κατέχουν καλύτερα την ύλη την οποία διδάσκονται και διατηρούν την γνώση και τις έννοιες για πολύ καιρό μετά την πάροδο της εξεταστικής περιόδου. Σε αντίθεση με τους Leet και Houser (2003) οι οποίοι χρησιμοποιούν κλασικές ταινίες, η Bharda (2006) επιλέγει από μία λίστα αποτελούμενη από δεκαεννιά σύγχρονες ταινίες, οι οποίες είναι πιο οικείες στους φοιτητές, έχουν χαμηλό κόστος και είναι ευρέως διαθέσιμες. Οικονομικές έννοιες που πραγματεύονται είναι η Προσφορά και η Ζήτηση, η Αγορά, Οικονομίες κλίμακας, Ολιγοπώλιο, Κόστη Μονοπωλιακού Ανταγωνισμού, Ύφεση, Δομική Ανεργία, Παγκοσμιοποίηση και άλλα.

Ο Giradi (2007) περιγράφει στο άρθρο του την πιλοτική έρευνα που έγινε από την ομάδα του με την χρηματοδότηση του Economics Network of the Higher Education Authority στο Ηνωμένο

Βασίλειο με σκοπό την εισαγωγή μιας νέας ενότητας η οποία είχε ως σκοπό τη διδασκαλία των Οικονομικών μέσα από τον Κινηματογράφο και την Λογοτεχνία. Η προσέγγιση του θέματος εδώ έγινε διαφορετικά σε σχέση με τα Πανεπιστήμια στις Η.Π.Α. στα οποία αναφερθήκαμε παραπάνω. Εδώ, οι ίδιες οι ταινίες "προτείνουν" τις οικονομικές έννοιες οι οποίες θα συζητηθούν, με αποτέλεσμα να έχουμε ένα μεγαλύτερο εύρος θεμάτων τα οποία καλύπτουν και ασυνήθιστα θέματα όπως τα οικονομικά φιλανθρωπικών ιδρυμάτων και το οικονομικό έγκλημα. Από μία λίστα έντεκα ταινιών, προβλήθηκαν αποσπάσματα σε φοιτητές στη διάρκεια των παρακάτω εξαμηνιαίων μαθημάτων: Εισαγωγή στη Μακροοικονομία, Οικονομικά της Βιομηχανίας, Οικονομικά του Κινηματογράφου, Διεθνείς Επιχειρηματικές Σπουδές (μεταπτυχιακό). Η αποδοχή αυτής της προσέγγισης από τους φοιτητές ήταν πολύ καλή. Το ποσοστό αυτών που ήθελαν να εισαχθεί αυτή η ενότητα κινήθηκε από 77-92% και οι περισσότεροι το βρήκαν από πολύ έως πάρα πολύ χρήσιμο (Giradi, 2007).

Οι Mateer και Li (2008) δημιουργούν μία ιστοσελίδα η οποία περιέχει έναν κατάλογο με περισσότερες από εβδομήντα σκηνές ταινιών οι οποίες θα ενδιέφεραν τους Καθηγητές Οικονομικών. Σκοπός της ιστοσελίδας είναι να δημιουργήσει μία πηγή πληροφορίας την οποία να μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι διδάσκοντες για να εντάξουν στο μάθημα τους σχετικά αποσπάσματα από αυτές τις ταινίες.

Ο Berk (2009) προτείνει την χρήση αποσπασμάτων από την τηλεόραση, τον κινηματογράφο και την ιστοσελίδα www.youtube.com στη διδασκαλία σε προπτυχιακό επίπεδο. Πιθανά μαθησιακά αποτελέσματα αυτής της προσέγγισης είναι: η αύξηση της συγκέντρωσης και της προσοχής και του ενδιαφέροντος των φοιτητών στην τάξη, η καλύτερη στάση απέναντι στη μάθηση και τη γνώση, αυξημένη κατανόηση του αντικειμένου, αύξηση στη φαντασία και στη δημιουργικότητα των φοιτητών, καλύτερη σχέση μεταξύ φοιτητών και διδασκοντα, ελευθερία στη έκφραση, πιο ευχάριστη και αποτελεσματική διαδικασία μάθησης, μείωση του φόβου κατανόησης δύσκολων εννοιών και δημιουργία συναρπαστικών οπτικών ερεθισμάτων.

Ο Flynn (2009) υποστηρίζει την χρήση ταινιών συμπληρωματικά με τη Θεωρία στη διδασκαλία 'bank runs' και καταστάσεων πανικού σε μαθήματα Τραπεζικής και Χρηματοοικονομικής. Οι

αντίστοιχες σκηνές από ταινίες αποδίδουν με δραματικό τρόπο την αβεβαιότητα την οποία βιώνουν οι καταθέτες και οι Τράπεζες κατά τη διάρκεια τέτοιων γεγονότων και αποτελούν δραματικά παραδείγματα ασύμμετρης πληροφόρησης πριν από την ύπαρξη μηχανισμών ασφάλειας των καταθέσεων που υπάρχουν σήμερα. Έτσι, οι φοιτητές κατανοούν και αναγνωρίζουν καλύτερα την κοινωνική και χρηματοοικονομική σημασία της ύπαρξης της Ασφάλειας των Καταθέσεων μέχρι ενός ποσού και το ρόλο του Δανειστή έσχατης ανάγκης (lender of last resort) τον οποίο επιτελούν οι Κεντρικές Τράπεζες σήμερα. Επίσης, έχουν τη δυνατότητα να "παρακολουθήσουν" ένα μάλλον απίθανο γεγονός όπως αυτό των bank runs, με δεδομένη την ύπαρξη μηχανισμών εγγύησης των καταθέσεων σε όλα τα αναπτυγμένα Κράτη. Οι δύο ταινίες, οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο, αναφέρονται στο κεφάλαιο 3, μαζί με τις αντίστοιχες πληροφορίες.

Σε μία αντίστοιχη λογική οι Luccasen και Thomas (2010) συνδέουν βασικά αξιώματα των Οικονομικών με την χρήση αποσπασμάτων από το τηλεοπτικό show *The Simpsons*: Οικονομική λογική, Κόστος Ευκαιρίας, Κίνητρα, Συγκριτικό πλεονέκτημα, Μειούμενο Οριακό Όφελος, Ελαστικότητα, Εξωτερικές Επιδράσεις, και Θεωρία Παιγνίων. Οι Mateer και Stephenson (2011) προτείνουν αποσπάσματα από ταινίες τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στη διδασκαλία θεμάτων των Οικονομικών της Δημόσιας Επιλογής [Public Choice Economics: Bureaucracy, Voting, Logrolling, Rent Seeking]. Ο Geerling (2012) εξετάζει τα παιδαγωγικά οφέλη της χρήσης Πολυμέσων (multimedia) στη διδασκαλία των Οικονομικών σε προπτυχιακό επίπεδο. Συγκεκριμένα, ένα μικρής διάρκειας βίντεο δημιουργείται από τους φοιτητές, οι οποίοι χρησιμοποιούν προσωπικά βιώματα για να βρουν πρακτική εφαρμογή της Οικονομικής Θεωρίας και να κατανοήσουν την ανθρώπινη συμπεριφορά. Οι Bay και Felton (2012) περιγράφουν ένα παιδαγωγικό πείραμα στο οποίο χρησιμοποίησαν γνωστές ταινίες σε ένα προχωρημένο μάθημα Λογιστικής με σκοπό να εξελίξουν τις ικανότητες των φοιτητών και να εγείρουν ηθικά ζητήματα. Μέσα από μία τεχνική ενεργητικής μάθησης εστιάζουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων από τους φοιτητές, παρά στην κάλυψη μιας συγκεκριμένης διδακτικής ύλης, ασχολούμενοι με θέματα Εσωτερικού Ελέγχου, Εταιρικής Διακυβέρνησης και Επιχειρηματικής Ηθικής. Οι χρησιμοποιούμενες ταινίες αναφέρονται στο κεφάλαιο 3.

Η Werner (2013) αναλύει το πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί καταξιωμένο και με πολλά βραβεία φιλμ, το "Margin Call" (2011), στη διδασκαλία θεμάτων Επιχειρηματικής Ηθικής. Η ταινία αναφέρεται σε ένα εικοσιτετράωρο το οποίο εκτυλίσσεται στα γραφεία μιας φανταστικής μεγάλης επενδυτικής τράπεζας, στο ξεκίνημα της Χρηματοπιστωτικής Κρίσης του 2008. Εστιάζει στα κίνητρα και στις αποφάσεις αυτών που έχουν να χάσουν πολλά από την επερχόμενη κατάρρευση της Αγοράς Ενυπόθηκων Τίτλων (MBS), η οποία μέχρι εκείνη τη στιγμή έχει αποδειχτεί πολύ κερδοφόρα. Προσφέρει πολύ υλικό για ανάλυση συμπεριφορών και πρακτικών που οδήγησαν στην Κρίση του 2008 και προσφέρει μια αρχή για περαιτέρω συζήτηση στο τί χρειάζεται ν' αλλάξει στην εταιρική κουλτούρα και στον τραπεζικό τομέα για να αποφύγουμε και στο μέλλον να ζήσουμε αντίστοιχες ακραίες καταστάσεις οι οποίες είναι απόρροια τέτοιων συμπεριφορών και πρακτικών.

Οι O'Boyle και Sandonà (2014) παρουσιάζουν στο άρθρο τους ένα πρόγραμμα διδασκαλίας, το οποίο ακολουθούν, για Θέματα Ηθικής στο χώρο της Αγοράς και της Εργασίας. Το πρόγραμμα αυτό βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες: δημοφιλείς ταινίες, μία διαδικασία λήψης αποφάσεων για θέματα Ηθικής που ακολουθεί έξι στάδια, τις αναγκαίες αρχές για να αντιμετωπίσει κάποιος αυτές τις καταστάσεις και τον διδάσκοντα. Τα έξι στάδια της διαδικασίας λήψης της απόφασης είναι: αντίληψη του προβλήματος, διάκριση, ανάλυση, εκτίμηση, απόφαση και δράση. Μετά την παρακολούθηση της ταινίας, ο φοιτητής ετοιμάζει ένα κείμενο, το οποίο θα χρησιμοποιήσει στη συζήτηση για να αποδείξει έμπρακτα πως θα εφαρμόσει τις ηθικές αρχές σε αντίστοιχες πραγματικές καταστάσεις. Έτσι, ο φοιτητής μαθαίνει περισσότερο και συγκρατεί περισσότερα. Οι προτεινόμενες ταινίες αναφέρονται στο κεφάλαιο 3.

Οι Mateer et al (2016) παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνας που έκαναν σε 105 καθηγητές Οικονομικών στις Η.Π.Α. Κάθε συμμετέχοντας ψήφισε τις πέντε, κατά τη γνώμη του, καλύτερες ταινίες οι οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στη διδασκαλία των Οικονομικών δίνοντας πέντε βαθμούς στην καλύτερη και έναν βαθμό στην πέμπτη του προτίμηση. Ουσιαστικά είναι η πρώτη φορά που διεξάγεται μια τέτοια έρευνα. Η τελική λίστα με τις δέκα καλύτερες ταινίες περιλαμβάνει κλασικές αλλά και πιο σύγχρονες επιλογές. Οι

ταινίες οι οποίες κατέλαβαν τις είκοσι πρώτες θέσεις σε αυτή την βαθμολογία αναφέρονται στον αντίστοιχο πίνακα ταινιών του κεφαλαίου 3.

Οι Tierney et al (2016) δημιουργούν ένα website το οποίο δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτές να αντλήσουν αποσπάσματα, επεξηγήσεις και πλάνα μαθημάτων τα οποία σχετίζονται με τα Οικονομικά βασιζόμενοι σε ένα πολύ δημοφιλές τηλεοπτικό πρόγραμμα της περιόδου 2014-2015, το The Big Bang Theory που προβάλλεται στο τηλεοπτικό κανάλι CBS. Το πρόγραμμα αυτό ήταν ιδιαίτερα δημοφιλές στο ηλικιακό γκρουπ 18-22 και αναφερόταν στη Θεωρητική Φυσική και στη Μηχανική, το οποίο αποδεικνύει ότι τα Οικονομικά βρίσκονται παντού. Συνεχίζοντας πάνω στη δουλειά των Tierney et al (2016), οι Geerling et al (2018) παρουσιάζουν πέντε πλάνα μαθημάτων συνδεδεμένα με το προαναφερθέν τηλεοπτικό πρόγραμμα, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διδασκαλία Οικονομικών σε μαθητές ηλικίας 15-18 των Αμερικανικών σχολείων [High School]. Καλύπτουν έννοιες όπως: Ανθρώπινο Κεφάλαιο, Καινοτομία, Οριακό έσοδο προϊόντος, Φυσικό Κεφάλαιο, Κόστος Ευκαιρίας, Εξειδίκευση, Κίνητρα. Οικονομική Ανάπτυξη, Παραγωγικότητα, Τεχνολογία, Τεχνολογική Απαξίωση, Κόστος Ευκαιρίας, Συγκριτικό και Απόλυτο πλεονέκτημα, Μέσο Συνολικό Κόστος.

Οι Vidal et al (2020) παρουσιάζουν το θέμα, το περιεχόμενο και την αποτελεσματικότητα του μαθήματος "Economics through Film" το οποίο διδάσκεται από το 2015 έως το 2020. Ακολουθώντας τον στρατηγικό σχεδιασμό των Wiggins and McTighe (2005), Understanding by Design, για τον σχεδιασμό του μαθήματος, πρώτα καθορίζουν τους μαθησιακούς στόχους και μετά δημιουργούν την κατάλληλη στρατηγική αξιολόγησης και το μαθησιακό πλάνο για να τους επιτύχουν. Οι κινηματογραφικές ταινίες και ο τρόπος που δημιουργούνται, χρησιμοποιούνται από το διδάσκονται για να μάθει στους φοιτητές να σκέφτονται όπως ένας οικονομολόγος. Ο στόχος είναι να διεγείρει την αφαιρετική σκέψη, την επαγωγική συλλογιστική ικανότητα, και την κατανόηση των Οικονομικών ως μία Κοινωνική Επιστήμη, αλλάζοντας τον τρόπο με τον οποίο οι φοιτητές σκέφτονται για τον κόσμο. Μία λίστα με δεκαεπτά ταινίες οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν στο μάθημα παρατίθεται στο κεφάλαιο 3 που ακολουθεί. Η αποτελεσματικότητα του τρόπου αυτού προσέγγισης του μαθήματος ελέγχθηκε με δύο τρόπους:

τις αντιδράσεις των φοιτητών απέναντι σε δύο έργα τέχνης, πριν και μετά την ολοκλήρωση του εξαμήνου και με συνεντεύξεις που περιείχαν επτά σύντομες ερωτήσεις Αυτό έγινε μερικούς μήνες μετά την ολοκλήρωση της σειράς των διαλέξεων.

Τέλος, θα αναφερθούμε στο εισαγωγικό μάθημα Οικονομικών το οποίο διδάσκει ο καθηγητής Richard N. Langlois στο Πανεπιστήμιο του Connecticut, U.S.A. με τίτλο "Economics through Film". Την περίληψη [Syllabus] του μαθήματος μπορεί κάποιος να βρει ακολουθώντας τον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://richard-langlois.uconn.edu/home/teaching/econ-1495-economics-through-film/#>

Κάθε εβδομάδα οι φοιτητές παραδίδουν ένα γραπτό σχετικά με την ταινία την οποία παρακολούθησαν την προηγούμενη εβδομάδα, ακολουθεί συζήτηση για την ταινία αυτή και η προβολή της επόμενης ταινίας. Για κάθε ταινία δίνονται σύνδεσμοι οι οποίοι οδηγούν σε σύντομα βίντεο σχετικά με σημαντικές έννοιες και λειτουργούν ως υποκατάστατα του βιβλίου καθώς και άρθρα από εφημερίδες και επιστημονικά περιοδικά. Οι δώδεκα ταινίες οι οποίες είναι αντικείμενο του μαθήματος αυτού βρίσκονται στον παραπάνω σύνδεσμο αλλά και στο κεφάλαιο το οποίο ακολουθεί και περιλαμβάνει και τις υπόλοιπες ταινίες των άρθρων που αναφέραμε.

Κεφάλαιο 3: Λίστα και Μεθοδολογία επιλογής Ταινιών

3.1 Λίστα ταινιών Βιβλιογραφίας

Στη συνέχεια της εργασίας μας θα αναφέρουμε το σύνολο των Κινηματογραφικών Ταινιών οι οποίες αναφέρονται στη Βιβλιογραφία, την οποία αναλύσαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο 2. Στόχος μας είναι να μπορεί κάποιος να βρει συγκεντρωμένο το σύνολο των ταινιών οι οποίες έχουν προταθεί ή ήδη χρησιμοποιηθεί στη διδασκαλία των Οικονομικών [Πίνακας 3.1]. Στη συνέχεια θα παραθέσουμε κάποιες προτεινόμενες από εμάς ταινίες [Πίνακας 3.2], οι οποίες έχουν χαρακτήρα ντοκιμαντέρ καθώς και κάποιες τηλεοπτικές σειρές, οι οποίες προέκυψαν από έρευνα στην ιστοσελίδα www.imdb.com [Internet Movie Database], μία online βάση δεδομένων με πληροφορίες για ταινίες, τηλεοπτικές σειρές, video games, η οποία είχε 10.1 εκατομμύρια τίτλους το Μάρτιο του 2022 (imdb.com). Ο πίνακας αυτός που θα προκύψει καθώς και ο επόμενος πίνακας, θα μπορεί να αποτελέσει ένα εργαλείο για τον ενδιαφερόμενο, τόσο φοιτητή όσο και διδάσκοντα των Οικονομικών, ο οποίος θα μπορεί να βρει την ταινία και τα αντίστοιχα θέματα, έννοιες και οικονομικά ιστορικά γεγονότα με τα οποία συνδέεται, με μια γρήγορη αναζήτηση.

Στον πίνακα αυτό [Πίνακας 3.1] θα αναφέρουμε τον πρωτότυπο τίτλο της ταινίας και το έτος πρώτης προβολής της, όπως αυτά αναφέρονται στην ιστοσελίδα www.imdb.com [Internet Movie Database]. Στη συνέχεια, τις οικονομικές έννοιες, τα θέματα, και τα ιστορικά γεγονότα με τα οποία συνδέεται η συγκεκριμένη ταινία. Και τέλος το άρθρο ή την πηγή της Βιβλιογραφίας από το οποίο αντλήθηκε, έτσι ώστε να μπορεί κάποιος να ανατρέξει εύκολα εκεί για περαιτέρω μελέτη και έρευνα. Η σειρά παρουσίασης των ταινιών στον πίνακα ακολουθεί τη χρονολογική σειρά παρουσίασης των άρθρων της βιβλιογραφίας, όπως αυτή παρουσιάστηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο (2).

Με μια πρώτη ματιά θα παρατηρήσει κανείς ότι κάποιες ταινίες είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς και αναφέρονται σχεδόν σε όλα τα άρθρα ή και χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία από τους καθηγητές. Αυτό είναι κάτι το οποίο είναι δικαιολογημένο κατά τη γνώμη μας.

Παρακολουθώντας αυτές τις ταινίες μέσα από τη δική μας οπτική γωνία -για τη χρήση τους ως τρόπος διδασκαλίας των Οικονομικών- μας δίνεται η εντύπωση ότι είναι "φτιαγμένες" γι αυτό. Κάτι τέτοιο φυσικά δεν ισχύει. Αντίθετα κάποια εκπαιδευτικά βίντεο και ντοκιμαντέρ έχουν δημιουργηθεί γι αυτόν το σκοπό, αποκλειστικά. Παρόλα αυτά όμως, οι ταινίες αυτές επιτυγχάνουν πολύ καλύτερα αυτό το αποτέλεσμα.

Πίνακας 3.1. Ταινίες Βιβλιογραφίας (1)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΑΙΝΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ				
#	Πρωτότυπος Τίτλος Ταινίας	Έτος	Έννοιες, Θέματα, Γεγονότα	Αναφέρεται σε
1	Nanook of the North	1922	Πόροι, Σπανιότητα Πόρων	[1]
2	The Man of Aran	1934	Πόροι, Σπανιότητα Πόρων	[1]
3	Tucker: The Man and His Dream	1988	Επιχειρηματικότητα, Ανταγωνισμός, Καινοτομία, Υψηλά Εμπόδια Εισόδου σε Αγορές	[1] [2] [8] [9]
4	The Fountainhead	1949	Επιχειρηματικότητα, Αγορές	[1]
5	Wall Street	1987	Αγορές Κεφαλαίου, Ασύμμετρη Πληροφόρηση, Εσωτερική Πληροφόρηση, Χειραγώγηση Αγοράς, Απληστία	[1] [2] [3] [6] [8]
6	Boiler Room	2000	Αγορές Κεφαλαίου, Ασύμμετρη Πληροφόρηση, Ψυχολογία Αγοράς, Χειραγώγηση Αγοράς, Επιχειρηματική Ηθική	[1] [2] [6] [9]
7	Germinal	1993	Οικονομική Ανάπτυξη, Βιομηχανοποίηση, Καπιταλισμός, Παράγωγη Ζήτηση	[1] [4]
8	Modern Times	1936	Παραγωγικότητα, Εξειδίκευση, Τεχνολογία, Οικονομίες Κλίμακας	[1]
9	Office Space	1999	Εξειδίκευση, Παραγωγικότητα, Τεχνολογία, Οικονομίες Κλίμακας	[1]
10	The Man in the White Suit	1951	Ολιγοπώλιο, Δομή Αγοράς, Δύναμη Αγοράς, Θεωρία Παιγνίων	[1]
11	The Grapes of Wrath	1940	Οικονομικοί Κύκλοι, Ύφεση, Συνολική Ζήτηση, Οικονομική Πολιτική, Δικαιώματα Ιδιοκτησίας, Μετανάστευση	[1] [3] [4] [9] [11]
12	It's a Wonderful Life	1946	Χρήμα και Τράπεζες, Νομισματική Πολιτική, Bank Runs, Μεγάλη Ύφεση, Εμπιστοσύνη και Προσδοκίες	[1] [10] [11] [12] [13]
13	Major Barbara	1941	Κίνητρα, Κυβερνητική Αποτυχία, Το Δίλημμα του Σαμαρείτη	[1]
14	Salt of Earth	1954	Εργατικά Σωματεία, Διακρίσεις	[1]
15	Matewan	1987	Εργατικά Σωματεία, Διακρίσεις	[1]
16	A Raisin in the Sun	1961	Διακρίσεις, Κατανομή Εισοδήματων	[1]
17	Born Yesterday	1950	Θεωρία Δημόσιας Επιλογής, Ορθολογική Άγνοια	[1]
18	The China Syndrome	1979	Αποτυχία Αγοράς, Εξωτερικότητες	[1]
19	A Civil Action	1998	Αποτυχία Αγοράς, Εξωτερικότητες	[1] [2]
20	Erin Brockowich	2000	Αποτυχία Αγοράς, Εξωτερικότητες, Συγκάλυψη	[1] [8]
21	Roger & Me	1989	Ανταγωνισμός, Εταιρείες, Οικονομική Αναδιάρθρωση, Διεθνή Οικονομικά, Δομική Ανεργία	[1] [4]

22	Dirty Pretty Things	2002	Παραοικονομία, Νομιμότητα vs οικονομικές προσαγές, Κόστος Ευκαιρίας, Παράνομες Αγορές, Μετανάστευση	[2] [12]
23	Mondays in the Sun	2003	Οικονομικά και Κοινωνικά Κόστη της Ανεργίας, Παγκοσμιοποίηση, Προβλήματα Αγοράς Εργασίας	[2]
24	Norma Rae	1979	Δικαιώματα Εργαζομένου	[2] [4] [8]
25	Bread and Roses	2000	Εργατικά Σωματεία	[2]
26	You've Got Mail	1998	Οικονομίες Κλίμακας, Κόστος Μονοπωλιακού Ανταγωνισμού, Τεχνολογία, McDonaldization	[2]
27	Other People's Money	1991	Ξένα Κεφάλαια(Δάνεια και Ομόλογα) vs Ίδια Κεφάλαια (Μετοχές), Εταιρική Διακυβέρνηση, Έλεγχος της Εταιρείας	[2] [12]
28	Trading Places	1983	Ψυχολογία Χρηματοοικονομικών Αγορών, Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα	[2] [9] [10]
29	The Insider	1999	Συγκάλυψη / Καταγγελία	[2]
30	Runaway Jury	2003	Εταιρείες, Νομοθεσία	[2]
31	9 to 5	1980	Εργασιακές Σχέσεις	[2]
32	Disclosure	1994	Παρενόχληση στην Εργασία	[2] [8]
33	Silkwood	1983	Βιώσιμος Κόσμος, Συγκάλυψη, Καταγγελία	[2] [4] [8]
34	The Mission	1986	Μη Διαθέσιμο	[2]
35	Middle Passage	2000	Μη Διαθέσιμο	[2]
36	Death of a Salesman	1985	Επιλογή επαγγέλματος, αυτοεκτίμηση βασισμένη στην οικονομική επίδοση	[3]
37	Oliver Twist (Charles Dickens)	2005	Οικονομικά του Εγκλήματος, Οικονομικά της Φιλανθρωπίας	[3]
38	Rogue Trader	1999	Ψυχολογία Χρηματοοικονομικών Αγορών, Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα	[3] [10]
39	Balkanisateur	1997	Αποτελεσματικότητα Αγορών Κεφαλαίου	[3]
40	La Terra Trema (Visconti)	1948	Κίνδυνοι Επιχειρηματικότητας, Φτώχεια	[3]
41	Mother India	1957	Υπαίθριες Χρηματαγορές σε Φτωχές Χώρες	[3]
42	Toplo	1978	Θεωρία Αντιπροσώπευσης	[3]
43	The Tycoon	1982	Εγκληματικότητα κατά τη μετάβαση από τον Κομμουνισμό στην Οικονομία της Αγοράς	[3]
44	Ashani Snaket	1973	Οικονομικά της Πείνας	[3]
45	Pride and Prejudice	2005	Οικονομικά της Κληρονομιάς, Οικονομικά της Προίκας	[3]
46	A Christmas Carol	1951	Σκληρότητα του πρώιμου Καπιταλισμού	[4]
47	The World Turned Upside Down	1998	Βίαιη περίφρξη κοινής Γης στα πρώιμα χρόνια του Αγγλικού Καπιταλισμού	[4]
48	Modern Times	1936	Καταμερισμός Εργασίας, Μεγιστοποίηση Κέρδους	[4]

49	Harlan County USA	1976	Αποκαλύπτει τον εξαιρετικά μη ουδέτερο ρόλο που διαδραματίζει η Κυβέρνηση και οι Υπηρεσίες της	[4]
50	American Dream	1992	Επική αποτυχημένη απεργία	[4]
51	Margaret's Museum	1995	Ανεργία, Εκπαίδευση	[4]
52	The Day After Tomorrow	2004	Καπιταλισμός και Περιβάλλον	[4]
53	Mary Poppins	1964	Χρήμα και Τράπεζες, Χρηματοδότηση, bank runs	[4] [9] [13]
54	A Very British Coup	1998	Κυβέρνηση και Οικονομία	[4]
55	The Simpsons - tv show	1989-	Ανταγωνισμός, Εξειδίκευση και Εμπόριο, Κέρδος, Οριακό Κόστος/Όφελος	[5]
56	Barbarians at the Gate	1993	Εταιρική Διακυβέρνηση	[6]
57	Catch Me If You Can	2003	Εσωτερικός Έλεγχος	[6]
58	Local Hero	1983	Επιχειρηματική Ηθική	[6]
59	Midnight Run	1988	Επιχειρηματική Ηθική	[6]
60	The Untouchables	1987	Ηθική, Ποταπαγόρευση. Μαύρη Αγορά, ΑΕΠ, Ελαστικότητα Ζήτησης, Οικονομικά του εγκλήματος	[6] [11]
61	Shallow Grave	1994	Επιχειρηματική Ηθική	[6]
62	A Simple Plan	1998	Επιχειρηματική Ηθική	[6]
63	Margin Call	2011	Κρίση του 2008, Επιχειρηματική Ηθική, Διαχείριση Κινδύνου, Χρηματοοικονομικές Αγορές	[7] [10]
64	Save the Tiger	1973	Ασφαλιστική Απάτη	[8]
65	Marie	1985	Δημόσια Διαφθορά	[8]
66	Gentlemen's Agreement	1947	Προκατάληψη	[8]
67	Philadelphia	1993	Προκατάληψη	[8]
68	Baby Boom	1987	Σύγκρουση Εργασίας και Οικογένειας	[8]
69	Tin Men	1987	Απάτη	[8]
70	The Milagro Beanfield War	1988	Χρήση Γης και Δικαιώματα Νερού	[8]
71	Working Girl	1988	Επαγγελματική Φιλοδοξία και Αυτοπροβολή	[8]
72	Scent of a Woman	1992	Αλήθεια και Ατομική Ακεραιότητα	[8]
73	The Paper Chase	1973	Ανταγωνισμός, Ανασφάλεια και Εμμονή	[8]
74	Jerry Maguire	1996	Αμφιβολίες για τη Επαγγελματική Επιτυχία	[8]
75	A Beautiful Mind	2001	Ισορροπία Nash, Σύγχρονη Οικονομική Θεωρία	[9]

76	Moneyball	2011	Ανταγωνισμός, Μεγιστοποίηση Κέρδους, Οριακό Προϊόν Εργασίας, Κόστη Μέτρησης, Περιορισμένοι Πόροι	[9] [12]
77	The Hunger Games	2012	Εξειδίκευση, Κόστος Ευκαιρίας, Θεωρία Παιγνίων, Κατανομή Εισοδήματος, Οικονομική Πολιτική	[9]
78	The Lorax	2012	Βιώσιμη Παραγωγή, Επιχειρηματικές Αποφάσεις, Εξωτερικότητες, Απληστία, Θεσμοί	[9]
79	The Hudsucker Proxy	1994	Προσφορά και Ζήτηση, Μετατόπιση Ζήτησης: πληροφορία και προτιμήσεις, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία	[9] [12]
80	Cast Away	2000	Εξειδίκευση, Συγκριτικό Πλεονέκτημα, Εφοδιαστική Αλυσίδα, Ανάπτυξη	[9]
81	The Wolf of Wall Street	2013	Επιχειρηματική Ηθική, Θεωρία Τυχαίου Περιπάτου, Συμπεριφορική Χρηματοοικονομική	[9] [10]
82	Office Space	1999	Εταιρική Αναδιάρθρωση, Εργασιακό Περιβάλλον, Κίνητρα, Εσωτερικοί Κίνδυνοι Επιχείρησης	[9]
83	Pretty Woman	1990	Πλεόνασμα Καταναλωτή, Πλεόνασμα Παραγωγού	[9]
84	The Dark Knight	2008	Στρατηγική Συμπεριφορά, Θεωρία Παιγνίων	[9]
85	Too Big to Fail	2011	Χρηματοοικονομική Κρίση του 2008, Ρευστότητα, Πακέτα Διασώσης, Κυβερνητική Παρέμβαση, FED	[9]
86	The Rainmaker	1997	Αγορές, Επιχειρηματική Ηθική	[10]
87	The Accountant	2016	Ανάλυση Οικονομικών Καταστάσεων, Εσωτερικός Έλεγχος	[10]
88	The Pursuit of Happiness	2006	Ανεργία, Εκπαίδευση, Αγορά Εργασίας, Διαχρονική Αξία Χρήματος, Κόστος Ευκαιρίας	[9] [10] [11]
89	The Big Short	2015	Κρίση του 2008, Ανοιχτές Πωλήσεις, Φούσκες vs Θεμελιώδη Μεγέθη, Κίνδυνος, FED, Αγορές	[10] [11] [12]
90	Avatar	2009	Οικονομικά Φυσικών Πόρων, Ανάπτυξη, Δικαιώματα Ιδιοκτησίας, Βιώσιμη Ανάπτυξη	[11]
91	Boyz n the Hood	1991	Οικονομικά του Εγκλήματος, Εκπαίδευση, Ανθρώπινο Δυναμικό, Αποζημίωση Κινδύνου, Διαχρονική Αξία Χρήματος	[11]
92	Friday	1995	Εκπαίδευση, Ανισότητα, Ορθολογική Οικονομική Σκέψη, Κόστος Ευκαιρίας, Αποζημίωση Κινδύνου	[11]
93	Kid Cannabis	2014	Μαύρη Αγορά, ΑΕΠ, Φόροι, Ελαστικότητα Ζήτησης, Οικονομικά Εγκλήματος, Κόστος Ευκαιρίας	[11]
94	October Sky	1999	Δομή Αγοράς, Εκπαίδευση, Ανισότητα, Κυβερνητική Παρέμβαση, Τεχνολογία	[11]
95	Of Mice and Men	1992	Μεγάλη Ύφεση, Συνολική Προσφορά και Ζήτηση, Αγορά Εργασίας, Ανισότητα, Σωματεία	[11]
96	Once Upon a Time in America	1984	ΑΕΠ, Ποταπαγόρευση, Μετανάστευση, Οικονομικά της Ανάπτυξης	[11]
97	Pale Rider	1985	Οικονομικά Φυσικών Πόρων, Οικονομική Ανάπτυξη, Εξωτερικότητες, Δικαιώματα Ιδιοκτησίας	[11]
98	Quest for Fire	1981	Οικονομική Ανάπτυξη, Τεχνολογία, Αλληλοεξάρτηση και Εμπόριο	[11]
99	The Good, the Bad and the Ugly	1966	Θεωρία Παιγνίων, Ισορροπία Nash, Πιθανότητες, Θεωρία Εγκλήματος, Διαχρονική Αξία Χρήματος	[11]
100	Widows	2018	Ανισότητα, Οικονομικά του Εγκλήματος, ΑΕΠ, Οικονομική Μεγέθυνση vs Οικονομική Ανάπτυξη, ΑΕΠ	[11]
101	Winter's Bone	2010	Ανισότητα, ΑΕΠ, Ελαστικότητα Ζήτησης, Εκπαίδευση, Διαχρονική Αξία Χρήματος	[11]
102	The Treasure of the Sierra Madre	1948	Ορθολογισμός vs Απληστία, Δικαιώματα Ιδιοκτησίας, Εμπιστοσύνη, Βίαιη επίλυση διαφοράς	[12]

103	The Founder	2016	Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία, Κόστη και Τεχνολογία Παραγωγής, Καταμερισμός Εργασίας	[12]
104	42	2013	Αγορές και Διακρίσεις	[12]
105	Dr Strangelove	1964	Θεωρία Παιγνίων	[12]
106	The Wizard of Oz	1964	Χρήμα, Ποσοτική Θεωρία του Χρήματος, Πληθωρισμός-Υποτίμηση-Υπερπληθωρισμός	[12]
107	Wall-E	2008	Εξωτερικότητες, Θεσμοί και Προστασία Περιβάλλοντος, Οικονομική Ανάπτυξη, Αυτοματισμός και Ανεργία	[12]

[1]	Leet Houser 2003
[2]	Bhadra 2006
[3]	Girardi 2007
[4]	Stanford 2009
[5]	Luccasen & Thomas 2010
[6]	Bay & Felton 2012
[7]	Werner 2013
[8]	O'Boyle & Sandonà 2014
[9]	Mateer 2016
[10]	Brito 2018
[11]	Vidal et al 2020
[12]	Langlois R. 2022
[13]	Flynn 2009

Πίνακας 3.2. Προτεινόμενες Ταινίες

	ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΤΑΙΝΙΩΝ		
#	Πρωτότυπος Τίτλος Ταινίας	Έτος	Έννοιες, Θέματα, Γεγονότα
1	The Money Masters	1996	Χρήμα, Χρέος, Φορολογία, Ιστορική Αναδρομή
2	Supersize me	2004	Επιρροή της Βιομηχανίας Γρήγορου Φαγητού, Υγεία, Κέρδος
3	Thank you for Smoking	2005	Ηθική, Κοινωνική Ευθύνη
4	Enron: The Smartest Guys in the Room	2005	Σκάνδαλο Enron, Επιχειρηματική Διαφθορά, Σχήμα Ponzi, Λογιστική
5	An Inconvenient Truth	2006	Περιβάλλον, Φαινόμενο Θερμοκηπίου
6	The Ascent of Money [6 episodes]	2008	Χρήμα Χρέος, Τράπεζες, Φούσκες, Παγκοσμιοποίηση
7	Capitalism: A Love story	2009	Κοινωνικά κόστη, Εταιρείες, Δημόσιο Συμφέρον
8	Inside Job	2010	Χρηματοοικονομική Κρίση του 2008, Τράπεζες, Διαφθορά
9	Masters of Money	2012	Keynes, Hayek, Marx
10	97% owned	2012	Οικονομικό Σύστημα, Κεντρικές Τράπεζες, Δημιουργία Χρήματος
11	Money For Nothing: Inside the Federal Reserve	2013	FED, Νομισματική Πολιτική
12	The Corporation	2013	Εταιρεία, Ιστορική Αναδρομή
13	Icahn	2022	Icahn, Επενδύσεις, Επενδυτική Στρατηγική
14	Suits [tv series]	2011	Εταιρική Χρηματοοικονομική, Νομοθεσία
15	Billions [tv series]	2016	Επενδύσεις, Trading, Hedge Funds, Εσωτερική Πληροφόρηση, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

3.2 Κριτήρια Επιλογής Ταινιών

Μετά την παρουσίαση των Ταινιών της Βιβλιογραφίας καθώς και τις προτεινόμενες Ταινίες στους Πίνακες που μόλις προηγήθηκαν, θα ορίσουμε τα κριτήρια με τα οποία θα κάνουμε την επιλογή των Ταινιών τις οποίες θα αναλύσουμε στο κεφάλαιο 4.

Μετά την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, διαπιστώσαμε ότι μεγάλο ποσοστό των άρθρων προτείνουν ταινίες οι οποίες στοχεύουν κυρίως σε εισαγωγικά μαθήματα Οικονομικών, τα οποία απευθύνονται σε πρωτοετείς ή δευτεροετείς προπτυχιακούς φοιτητές. Στόχος της εργασίας αυτής είναι να δημιουργήσει μία λίστα προτεινόμενων ταινιών η οποία, ξεκινώντας από τα Οικονομικά, να δίνει έμφαση στα Χρηματοοικονομικά. Να απευθύνεται δηλαδή σε ένα κοινό το οποίο έχει βασικές γνώσεις Οικονομικών και ενδιαφέρεται να εμβαθύνει σε θέματα Χρηματοοικονομικής, Τραπεζικής, Αγορών Χρήματος και Κεφαλαίου, Συμπεριφορικής Χρηματοοικονομικής, Ηθικής. Να στοχεύει σε τριτοετείς και τεταρτοετείς προπτυχιακούς φοιτητές ή και σε μεταπτυχιακούς φοιτητές οι οποίοι ακολουθούν μία ειδίκευση σε Θέματα Χρηματοοικονομικής, Τραπεζικής και Κεφαλαιαγορών.

Παράλληλα, θέλουμε οι ταινίες της λίστας να είναι ένας συνδυασμός παλαιότερων κλασικών ταινιών αλλά και σύγχρονων. Έτσι καλύπτονται θέματα τα οποία μπορεί πια να έχουν μία ιστορική αξία σήμερα, ενώ με τις νεότερες ταινίες βλέπουμε την εξέλιξη την οποία είχαν. Γι αυτό και η σειρά παρουσίασης των ταινιών ακολουθεί χρονολογική σειρά, η οποία ταυτίζεται τελικά και με το βαθμό δυσκολίας των εννοιών που παρουσιάζονται. Από το παλαιότερο στο πιο πρόσφατο, από το πιο εύκολο στο πιο σύνθετο και εξειδικευμένο. Βλέπουμε όμως ότι, παρά την εξέλιξη της τεχνολογίας και της νομοθεσίας, οι ανθρώπινες συμπεριφορές τα συναισθήματα και οι αντιδράσεις είναι διαχρονικά.

Ένα άλλο κριτήριο ήταν οι ταινίες να είναι δημοφιλείς, ευρέως διαδεδομένες και διαθέσιμες. Να μπορεί δηλαδή ο ενδιαφερόμενος να βρει την ταινία σε κάποια μορφή και να μπορεί να την παρακολουθήσει. Βασικό επίσης είναι και η ύπαρξη ελληνικών υποτίτλων από τη στιγμή που αναφερόμαστε σε ελληνικό κοινό.

Επειδή στις ταινίες γενικά παρουσιάζονται ακραίες καταστάσεις με έντονα συναισθήματα και αντιδράσεις ενώ παράλληλα τίγονται και ευαίσθητα θέματα πρέπει η επιλογή τους να γίνεται με

σκοπό να μην προσβάλλουν τον θεατή. Παρόλα αυτά καλό είναι να γίνεται μία ενημέρωση πριν την προβολή για πιθανά ευαίσθητα θέματα και να δίνεται η δυνατότητα σε κάποιον να μην την παρακολουθήσει ή ακόμη να δίνεται και η δυνατότητα μιας εναλλακτικής.

Ανακεφαλαιώνοντας, θέλουμε ταινίες με έμφαση στα Χρηματοοικονομικά, την Τραπεζική και τις Κεφαλαιαγορές, κλασικές και σύγχρονες, δημοφιλείς και εύκολα διαθέσιμες, με ελληνικούς υπότιτλους που να μην προσβάλλουν τον θεατή.

3.3. Λίστα Επιλεγμένων Ταινιών

Με βάση τα κριτήρια τα οποία παρουσιάσαμε στην προηγούμενη ενότητα ακολουθεί η λίστα με τις Ταινίες τις οποίες θα παρουσιάσουμε και θα αναλύσουμε στο κεφάλαιο 4.

Πίνακας 3.3 Επιλεγμένες Ταινίες

#	Πρωτότυπος Τίτλος Ταινίας	Έτος	Διάρκεια
1	It's a Wonderful Life	1946	130'
2	Trading Places	1983	116'
3	Wall Street	1987	126'
4	Rogue Trader	1999	101'
5	Boiler Room	2000	120'
6	The Pursuit of Happiness	2006	117'
7	Moneyball	2011	133'
8	Margin Call	2011	107'
9	Too Big to Fail	2011	99'
10	The Big Short	2015	130'

Στο επόμενο κεφάλαιο θα αναφερθούμε σε κάθε ταινία ξεχωριστά, δίνοντας αρχικά κάποια βασικά στοιχεία, στη συνέχεια μία σύνοψη και τέλος ακολουθεί ανάλυση της ταινίας και

σύνδεσή της με τις έννοιες, τα θέματα και τα ιστορικά οικονομικά γεγονότα της Χρηματοοικονομικής, τα οποία είναι προς διδασκαλία.

Κεφάλαιο 4: Παρουσίαση επιλεγμένων ταινιών και Ανάλυση

Σε αυτό το κεφάλαιο θα παρουσιάσουμε τις επιλεγμένες ταινίες, οι οποίες τέθηκαν υπό περαιτέρω ανάλυση και επεξεργασία. Αρχικά παρατίθεται η Αφίσα της Ταινίας μαζί με τον σύνδεσμο της από την ιστοσελίδα www.imdb.com [Internet Movie Database], μία online βάση δεδομένων με πληροφορίες για ταινίες, τηλεοπτικές σειρές, video games, η οποία είχε 10.1 εκατομμύρια τίτλους το Μάρτιο του 2022 (imdb.com).

Ακολουθούν κάποια στοιχεία της ταινίας όπως ο πρωτότυπος τίτλος της, το είδος στο οποίο κατατάσσεται, το έτος κυκλοφορίας της, η διάρκεια, οι πρωταγωνιστές, ο σκηνοθέτης, ο σεναριογράφος και ο προϋπολογισμός της ταινίας. Στη συνέχεια έχουμε μία σύνοψη της ταινίας στην οποία αναφέρουμε κάποιες σχετικές πληροφορίες και τη βασική πλοκή και εξέλιξη του σεναρίου.

Τέλος ακολουθεί ανάλυση της και σύνδεσή της με τις έννοιες, τα θέματα και τα ιστορικά οικονομικά γεγονότα της Χρηματοοικονομικής, τα οποία είναι προς διδασκαλία.

Οι ταινίες, με την σειρά παρουσίασης στο κεφάλαιο αυτό, είναι:

4.1 It's a Wonderful Life (1946)

4.2 Trading Places (1983)

4.3 Wall Street (1987)

4.4 Rogue Trader (1999)

4.5 Boiler Room (2000)

4.6 The Pursuit of Happyness (2006)

4.7 Moneyball (2011)

4.8 Margin Call (2011)

4.9 Too Big to Fail (2015)

4.10 The Big Short (2015)

4.1 It's a Wonderful Life (1946)

EIKONA 4.1 Αφίσα Ταινίας It's a Wonderful Life (1946)

[https://www.imdb.com/title/tt0038650/?ref_=nv_sr_srsrg_0]

Πίνακας 4.1 Στοιχεία ταινίας: It's a Wonderful Life (1946)

Τίτλος Ταινίας	It's a Wonderful Life
Έτος Κυκλοφορίας	1946
Είδος Ταινίας	Δραματική, Φαντασίας
Διάρκεια ταινίας	130 λεπτά
Σκηνοθεσία	Frank Capra
Σενάριο	Frances Goodrich, Albert Hackett, Frank Capra
Πρωταγωνιστές	James Stewart, Donna Reed, Lionel Barrymore
Προϋπολογισμός	\$ 3.18 m

Το Αμερικανικό Ινστιτούτο Κινηματογράφου κατέταξε την ταινία αυτή στην 11η θέση στη λίστα με τις 100 καλύτερες ταινίες όλων των εποχών και στην πρώτη θέση, ως την ταινία με τη μεγαλύτερη επιρροή [American Film Institute]. Το 1990, η Βιβλιοθήκη του Αμερικανικού Κογκρέσου επέλεξε την ταινία ως τμήμα του Εθνικού Μητρώου Κινηματογράφου ως πολιτιστικά, ιστορικά και αισθητικά σημαντική. Ο ήρωας της ταινίας, George Bailey, ονειρεύεται να φύγει από την πόλη του, το Bedford Falls, και να ταξιδέψει σε όλο τον κόσμο και να σπουδάσει. Δεν τα έχει καταφέρει όμως γιατί πρέπει να βοηθάει τους γονείς του στην μικρή τοπική τράπεζα την οποία έχουν, την BBL, και η οποία βρίσκεται πάντα σε κίνδυνο εξαγοράς από τον άπληστο επιχειρηματία της περιοχής, τον Potter, έναν άπληστο επιχειρηματία, ο οποίος προσπαθεί να εξαγοράσει όλες τις επιχειρήσεις της περιοχής και να ελέγχει την πόλη. Ο ξαφνικός θάνατος του πατέρα του τον αναγκάζει να αναλάβει ο ίδιος την διαχείριση της επιχείρησης. Παρά το Μεγάλο Κραχ των Αγορών, το 1929, ο George καταφέρνει να κρατήσει

στην ζωή την Τράπεζα. Όλα φαίνεται να επιστρέφουν σιγά-σιγά σε μία ισορροπία, Όμως, την ημέρα της παραμονής των Χριστουγέννων, ο George δίνει στο θείο του το ποσό των 8.000 δολαρίων για να το καταθέσει στην τράπεζα, αλλά ο θείος του χάνει τα χρήματα. Ο Potter βρίσκει τα χρήματα και τα κρύβει από τον George. Αργότερα την ίδια μέρα ένας τραπεζικός υπάλληλος ανακαλύπτει το έλλειμμα κι ο George διαπιστώνει ότι θα βρεθεί σε δύσκολη θέση. Πρόκειται να θεωρηθεί υπεύθυνος, να σταλθεί στη φυλακή κι η εταιρεία του να καταστραφεί, επιτρέποντας στον Potter να αγοράσει ολόκληρη την πόλη. Σκεπτόμενος τη σύζυγό του, τα παιδιά του κι όλα τα υπόλοιπα αγαπημένα πρόσωπα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι θα είχε μεγαλύτερο όφελος για εκείνους αν ήταν νεκρός και αποπειράται να αυτοκτονήσει. Εκείνη τη στιγμή ένας άγγελος, ο Clarence, εμφανίζεται ενώπιον του και μέσω αυτού, ο George διαπιστώνει, πόσο χρήσιμος είναι για τους συνανθρώπους του και πόσο διαφορετική θα ήταν η ζωή στο Bedford χωρίς αυτόν.

Μία κλασική οικονομική σκηνή της ταινίας λαμβάνει χώρα όταν ο George, μετά το γάμο του, φεύγει από την πόλη για το γαμήλιο ταξίδι. Οι αγορές έχουν καταρρεύσει και πανικόβλητοι καταθέτες θέλουν να προβούν σε μαζικές αναλήψεις από την Τράπεζα και να πουλήσουν τις μετοχές τους. Ο George αναβάλλει το ταξίδι του και προσπαθεί να πείσει τους καταθέτες και μετόχους της τράπεζας να μην αποσύρουν τα χρήματά τους, εξηγώντας τους πως λειτουργεί το τραπεζικό σύστημα. Η τράπεζα δέχεται τις καταθέσεις πελατών της και τα κεφάλαια των μετόχων και τα δανείζει σε αυτούς που θέλουν να αγοράσουν σπίτι. Αν όλοι οι καταθέτες θέλουν να αποσύρουν ταυτόχρονα τα χρήματά τους από την τράπεζα τότε αυτή δεν θα μπορέσει ανταπεξέλθει σε αυτή τη ζήτηση και θα πρέπει να κλείσει. Γι αυτό τους ζητά να κάνουν ανάληψη τα χρήματα τα οποία τους είναι απαραίτητα για τις επόμενες μέρες. Ακόμη και η σύζυγός του καταθέτει τα χρήματα τα οποία έλαβαν ως δώρο για το γάμο τους, για να μπορέσει η τράπεζα να ανταποκριθεί στις αναλήψεις. Οι μέτοχοι εμπιστεύονται τελικά το λόγο του George και αποσύρουν μόνο μικρά ποσά. Έτσι, στο τέλος της ημέρας απομένουν δύο δολάρια στο ταμείο, ικανά να κρατήσουν την τράπεζα στη ζωή.

Στην ταινία θίγονται κι άλλα οικονομικά θέματα όπως αυτό του ανταγωνισμού, καθώς παρακολουθούμε τον Potter να προσπαθεί να επιτύχει μονοπώλιο με το να κλείσει ή να

εξαγοράσει τον τελευταίο του ανταγωνιστή. Επίσης συζητούνται οι ρυθμιστικοί κανόνες του συστήματος καθώς και το πως η οικονομική επιτυχία του ενός επιδρά θετικά στους άλλους -ο φίλος του George κερδίζει πολλά χρήματα από τις επενδύσεις του σε πλαστικά και δίνει τα χρήματα αυτά για τη διάσωση της BBL. Στο τέλος, ο George σώζεται από τη φυλακή χάρη στη γενναιοδωρία των φίλων του. Οι πολίτες του Bedford συρρέουν στο σπίτι του για να τον βοηθήσουν, θέλοντας να ξεπληρώσουν τις θυσίες που έκανε κατά τη διάρκεια της ταινίας. Ο ίδιος τους αντιμετώπισε δίκαια και τους βοήθησε να αποκτήσουν το δικό τους σπίτι μέσα από την επιχείρησή του. Οι αποδόσεις του ξεπερνάνε τις προσδοκίες του και ο George έχει μία υπέροχη ζωή.

Θέματα, Έννοιες και Ιστορικά γεγονότα τα οποία συνδέονται με την ταινία: **Χρήμα και Τράπεζες, Ανταγωνισμός, Νομισματική Πολιτική, Bank Runs, Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων, Εμπόριο - Ανταλλαγή, Απληστία, Μεγάλη Ύφεση, Εμπιστοσύνη και Προσδοκίες.**

4.2 Trading Places (1983)

ΕΙΚΟΝΑ 4.2 Αφίσα Ταινίας Trading Places (1983)

[https://www.imdb.com/title/tt0086465/?ref_=fn_al_tt_1]

Πίνακας 4.2 Στοιχεία ταινίας: Trading Places (1983)

Τίτλος Ταινίας	Trading Places
Έτος Κυκλοφορίας	1983
Είδος Ταινίας	Κωμωδία
Διάρκεια ταινίας	116 λεπτά
Σκηνοθεσία	John Landis
Σενάριο	Timothy Harris, Herschel Weingrod
Πρωταγωνιστές	Eddie Murphy, Dan Aykroyd, Ralph Bellamy
Προϋπολογισμός	\$ 15.0 m

Το Trading Places είναι μια πολυβραβευμένη Αμερικανική Κωμωδία του 1983, η οποία γνώρισε πολύ μεγάλη εισπρακτική επιτυχία μετά την προβολή της. Το 2010, η ταινία αναφέρθηκε σε κατάθεση στο Αμερικανικό Κογκρέσο σχετικά με την μεταρρύθμιση στην Αγορά των Εμπορευμάτων (Commodities) για την αποφυγή χρήσης εσωτερικής πληροφόρησης από τους συμμετέχοντες στην αγορά, όπως αυτή παρουσιάζεται στην ταινία.

Η υπόθεση της ταινίας αυτής έχει ως εξής. Οι μεγάλοι σε ηλικία αδερφοί Duke έχουν μία χρηματιστική εταιρεία εμπορευμάτων (commodities) στην Φιλαδέλφεια και δραστηριοποιούνται με μεγάλη επιτυχία στην Προθεσμιακή Αγορά Εμπορευμάτων. Στην προσπάθειά τους να λύσουν μία διαφωνία τους σχετικά με το τί παίζει μεγαλύτερο ρόλο, η κληρονομικότητα ή η ανατροφή στην εξέλιξη και στην συμπεριφορά ενός ανθρώπου, αποφασίζουν να κάνουν ένα κοινωνικό πείραμα και βάζουν ένα στοίχημα. Για να αποδείξουν ποιος είναι σωστός, αποφασίζουν να καταστρέψουν τη ζωή ενός επιτυχημένου διευθυντή και υπαλλήλου τους, του Louis,

κατηγορώντας τον άδικα για κλοπή και εμπόριο ναρκωτικών και να τον αντικαταστήσουν με ένα φτωχό ζητιάνο, τον Billy. Σύντομα, ο Billy προσαρμόζεται στο νέο του περιβάλλον και γίνεται ένας καλοντυμένος και επιτυχημένος διαπραγματευτής Παραγώγων στη θέση του Louis, ο οποίος γνωρίζει την πλήρη απόρριψη από τους ανθρώπους του περιβάλλοντός του, ζει με μία πόρνη και φορά μεταχειρισμένα ρούχα. Όμως ο Billy τυχαίνει να κρυφακούσει μια συνομιλία των αδερφών Duke και μαθαίνει για το πείραμα τους και το στοίχημα του ενός δολαρίου που έχουν βάλει, καθώς και το σχέδιο τους να ξεφορτωθούν και τους δύο, μετά το τέλος του πειράματός τους. Τότε οι δύο τους, στην προσπάθειά τους να τους εκδικηθούν, αποφασίζουν να βάλουν ένα στοίχημα για το αν μπορούν να γίνουν οι ίδιοι πλούσιοι και ταυτόχρονα να πτωχεύσουν οι αδερφοί Duke. Στην ταινία υπάρχουν πολλές σκηνές όπου εφαρμόζονται διάφορες οικονομικές έννοιες.

Ενώ πλησιάζουν τα Χριστούγεννα και οι αδερφοί Duke αναρωτιούνται αν θα πρέπει να αγοράσουν προθεσμιακά συμβόλαια στην αγορά χοιρινού κρέατος, ο Billy, ο οποίος έχει κατανοήσει τον τρόπο με τον οποίο κινούνται οι Αγορές, τους εξηγεί γιατί δεν είναι καλή ιδέα να το κάνουν τώρα. Καθώς πλησιάζουν τα Χριστούγεννα όλοι ασχολούνται με το τι δώρα θα πάρουν και θέλουν να έχουν αυξημένη ρευστότητα. Έτσι υπάρχει ένα ξεπούλημα των προθεσμιακών συμβολαίων το οποίο αυξάνει την προσφορά τους και οδηγεί τις τιμές τους χαμηλότερα προσωρινά. Με το να κρατήσουν τις θέσεις τους για λίγο μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, όπως τους συμβουλεύει, καταφέρνουν να έχουν μεγαλύτερο κέρδος.

Σε μια άλλη σκηνή, ο Louis προσπαθεί να ενεχυριάσει το πολύ ακριβό του ρολόι, το οποίο έχει μία λιανική τιμή επτά χιλιάδων δολαρίων. Ο ενεχυροδανειστής δεν ενθουσιάζεται από την εμφάνισή του και πιστεύει ότι είναι κλεμμένο προσφέροντας του μόνο 50 δολάρια. Εδώ βλέπουμε την διαφορά μεταξύ της πραγματικής αξίας και της τιμής σε μία δεδομένη χρονική στιγμή, δηλαδή πόσα είναι διατεθειμένος κάποιος να πληρώσει για κάτι, τώρα. Προς το τέλος της ταινίας βλέπουμε ένα θέμα το οποίο έχει να κάνει τόσο με την ασύμμετρη πληροφόρηση όσο και με τη χρήση εσωτερικής πληροφόρησης για αγοραπωλησίες στο Χρηματιστήριο. Οι αδερφοί Duke εξαγοράζουν μία κυβερνητική έκθεση σχετική με την αγορά του συμπυκνωμένου χυμού πορτοκαλιού, πριν τη δημοσίευσή της. Αυτό θα τους επιτρέψει να πάρουν σωστή θέση στην Αγορά πριν την δημοσίευση αυτής της έκθεσης και να αποκομίσουν μεγάλο κέρδος σε

βάρος των υπολοίπων συμμετεχόντων, οι οποίοι φυσικά δεν ξέρουν το περιεχόμενο της έκθεσης αυτής. Ωστόσο, ο Billy και ο Louis αλλάζουν την έκθεση που παραδίδεται στους αδερφούς Duke με μία άλλη. Αυτοί, βασιζόμενοι στην λανθασμένη πληροφόρηση, θα πάρουν θέσεις στη Αγορά που θα τους οδηγήσουν τελικά στην χρεοκοπία. Η σκηνή στην οποία διαδραματίζεται η διαπραγμάτευση των προθεσμιακών συμβολαίων χυμού πορτοκαλιού είναι πολύ έντονη και ρεαλιστική και αντικατοπτρίζει την σκληρότητα των Αγορών. Μπορεί σήμερα πια η διαπραγμάτευση των τίτλων και των εμπορευμάτων να γίνεται σχεδόν εκατό τοις εκατό ηλεκτρονικά, όμως αυτό δεν έχει αλλάξει τον τρόπο λειτουργίας και τα συναισθήματα των συμμετεχόντων σε αυτές τις Αγορές.

Θέματα, Έννοιες και Ιστορικά γεγονότα τα οποία συνδέονται με την ταινία: **Ψυχολογία στις Αγορές Εμπορευμάτων, Προσφορά και Ζήτηση, Αξία vs Τρέχουσα Τιμή, Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα, Ασύμμετρη Πληροφόρηση, Εσωτερική Πληροφόρηση, Χειραγώγηση Τιμών, Συμπεριφορική Χρηματοοικονομική.**

4.3 Wall Street (1987)

EIKONA 4.3 Αφίσα Ταινίας Wall Street (1987)

[https://www.imdb.com/title/tt0094291/?ref_=nv_sr_srgs_3]

Πίνακας 4.3 Στοιχεία ταινίας: Wall Street (1987)

Τίτλος Ταινίας	Wall Street
Έτος Κυκλοφορίας	1987
Είδος Ταινίας	Δραματική, Αστυνομική
Διάρκεια ταινίας	126 λεπτά
Σκηνοθεσία	Oliver Stone
Σενάριο	Stanley Weiser, Oliver Stone
Πρωταγωνιστές	Charlie Sheen, Michael Douglas, Tamara Tunie
Προϋπολογισμός	\$ 16.5 m

Είναι μία κλασική πια στο είδος της ταινία του Oliver Stone, το σενάριο της οποίας συνέγραψε με τον Stanley Weiser, και την έκανε προς τιμή του πατέρα του, οποίος ήταν χρηματιστής στη Μεγάλη Ύφεση. Έχει λάβει πολύ θετικές κριτικές και κέρδισε βραβείο Oscar A' ανδρικού ρόλου και Χρυσή Σφαίρα. Όταν γράφτηκε το σενάριο και γυρίστηκε δεν είχε λάβει χώρα το Κραχ του 1987, γνωστό και ως "Black Monday", και θεωρήθηκε "προφητική".

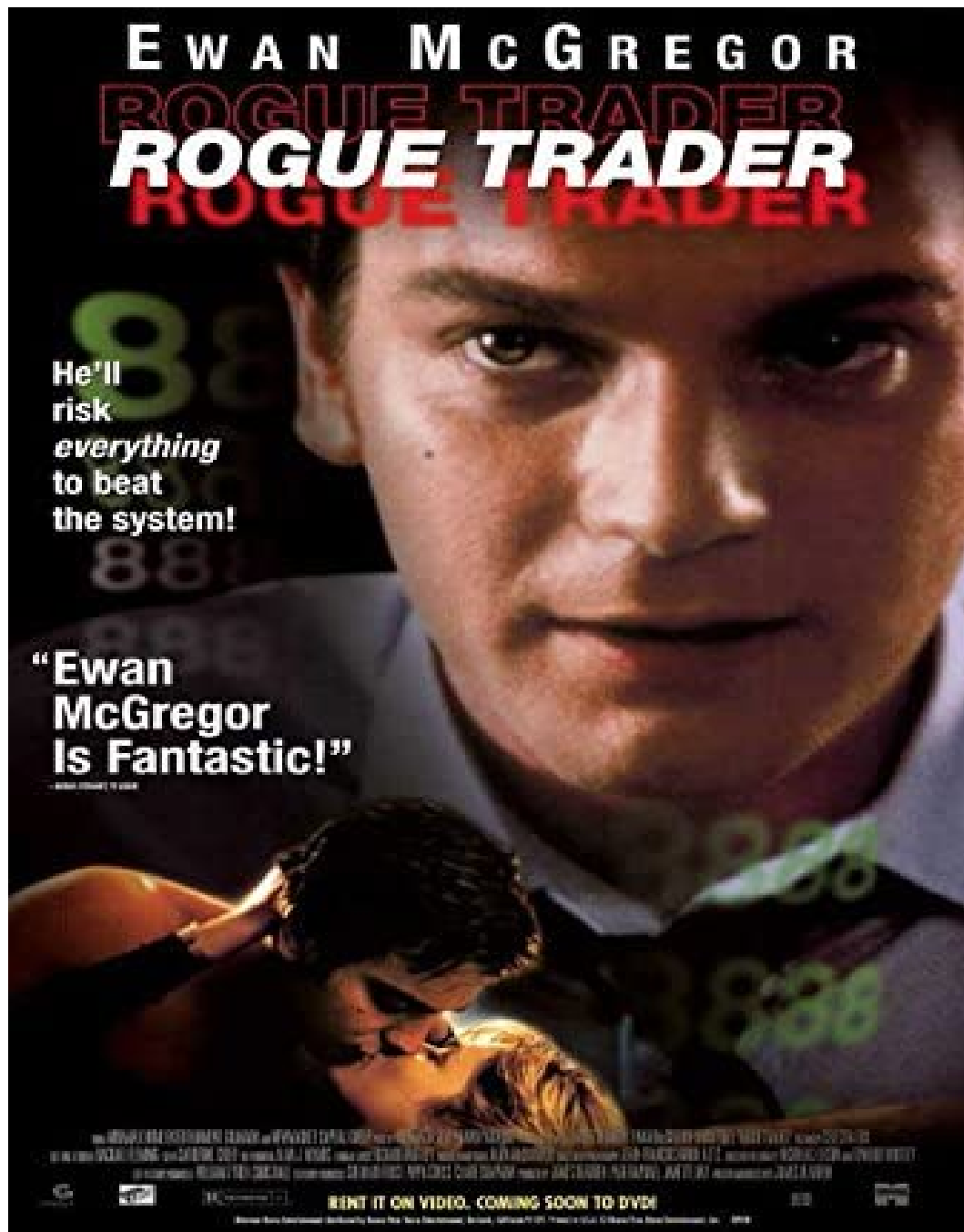
Η ταινία περιγράφει την ιστορία ενός απελπισμένου χρηματιστή, του Bud Fox, ο οποίος προσπαθεί να κερδίσει έναν μεγάλο πελάτη, τον Gordon Gekko, ένα θρυλικό επενδυτή της Wall Street. Στην προσπάθειά του αυτή κάνει χρήση εσωτερικής πληροφόρησης από την εταιρεία στην οποία εργάζεται ο πατέρας του και είναι πρόεδρος του σωματείου εργαζομένων. Αν και αρχικά έχει ηθικό δίλημμα για αυτό που κάνει, η επιτυχία και τα κέρδη που αποκομίζει τον κάνουν να ακολουθήσει αυτή την πορεία και να γίνει ο καλύτερος συνεργάτης του Gekko. Κάποια στιγμή όμως όλα αλλάζουν και ο ίδιος γίνεται αντικείμενο έρευνας για χρήση

εσωτερικής πληροφόρησης. Τότε αποφασίζει να συνεργαστεί με τις Αρχές για να βοηθήσει στη σύλληψη του Gekko, με αντάλλαγμα μικρότερες ποινές για τα αδικήματα τα οποία έχει διαπράξει.

Η φράση η οποία συνοψίζει την συμπεριφορά και φιλοσοφία του Gekko "Greed is Good" -η απληστία είναι καλή- χρησιμοποιείται στο λόγο του στη γενική συνέλευση μιας εταιρείας που προσπαθεί να εξαγοράσει. Σχετίζεται με τη θεωρία του Adam Smith ότι το ίδιο όφελος κινεί τις Αγορές. Ωστόσο, αν και η απληστία είναι καλή σε κάποιες περιπτώσεις, σε πολλές άλλες προκαλεί ζημιά σε ανθρώπους και θεσμούς είναι κατακριτέα και απαράδεκτη. Γενικά η ταινία παρουσιάζει με αρνητικό τρόπο αυτές τις συμπεριφορές και πρακτικές και δείχνει ότι το χρήμα και η φιλοδοξία μπορεί να σε κάνει να κάνεις πράγματα τα οποία δεν θέλεις να κάνεις, όπως ο Bud Fox, ο οποίος θυσιάζει την ακεραιότητά του και τις αρχές του για να έρθει πιο κοντά στον Gekko και να συνεχίσει να συνεργάζεται μαζί του, για να διατηρήσει αυτόν τον ακριβό τρόπο ζωής. Παράλληλα, φαίνεται η αδυναμία των Αγορών να αυτορυθμιστούν και να αποκαταστήσουν εκτός ελέγχου καταστάσεις και ανισορροπίες. Τότε είναι απαραίτητη η παρέμβαση του Κράτους για την αποκατάσταση ισορροπίας και δικαιοσύνης.

Θέματα, Έννοιες και Ιστορικά γεγονότα τα οποία συνδέονται με την ταινία: **Αγορές Κεφαλαίου, Ασύμμετρη Πληροφόρηση, Εσωτερική Πληροφόρηση, Απληστία, Χειραγώγηση Αγοράς, Συμπεριφορική Χρηματοοικονομική, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς SEC, Adam Smith.**

4.4 Rogue Trader (1999)

EIKONA 4.4 Αφίσα Ταινίας Rogue Trader (1999)

[https://www.imdb.com/title/tt0131566/?ref_=tt_mv_close]

Πίνακας 4.4 Στοιχεία ταινίας: Rogue Trader (1999)

Τίτλος Ταινίας	Rogue Trader
Έτος Κυκλοφορίας	1999
Είδος Ταινίας	Δραματική, Ιστορική, Αστυνομική
Διάρκεια ταινίας	101 λεπτά
Σκηνοθεσία	James Dearden
Σενάριο	James Dearden, Nick Leeson, Edward Whitley
Πρωταγωνιστές	Ewan McGregor, Anna Friel, Cristina Solimeno
Προϋπολογισμός	\$ 12.8 m

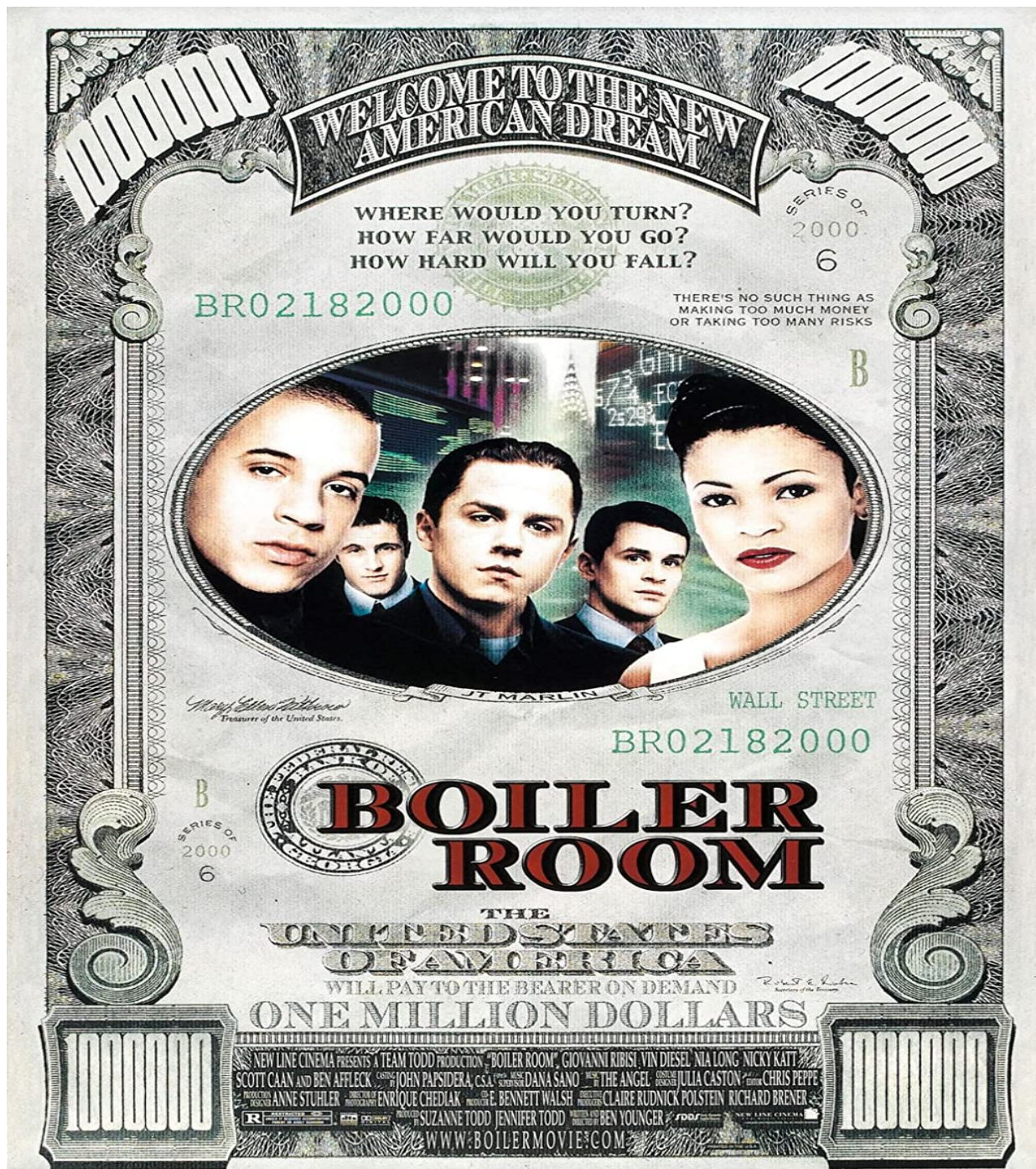
Το *Rogue Trader* είναι μία βρετανική ταινία η οποία βασίζεται σε πραγματικά γεγονότα. Επικεντρώνεται στη ζωή του χρηματιστή παραγώγων Nick Leeson και στην κατάρρευση της ιστορικής βρετανικής τράπεζας *Barrings Bank* το 1995. Βασίζεται στο βιβλίο του ιδίου με τίτλο *Rogue Trader: How I Brought Down Barings Bank and Shook the Financial World* (1996).

Τα γεγονότα της ταινίας έχουν ως εξής. Ο Nick Leeson είναι ένας χαμηλόβαθμος υπάλληλος στη τράπεζα *Barrings*. Η σκληρή δουλειά και η φιλοδοξία του τον βοηθούν να αναρριχηθεί και να γίνει χρηματιστής. Μετά την επιτυχημένη πορεία του στο γραφείο της τράπεζας στην *Ινδονησία* μετατίθεται στα γραφεία της τράπεζας στην *Σιγκαπούρη* ως γενικός διευθυντής στο *trading floor* του χρηματιστηρίου παραγώγων *SIMEX*. Μετά από μια φαινομενικά επιτυχημένη πορεία έχει φτάσει να παράγει το ένα πέμπτο των συνολικών κερδών της *Barrings Bank* χρησιμοποιώντας τα ίδια κεφάλαια της τράπεζας με υψηλή μόχλευση στο Χρηματιστήριο Παραγώγων. Όμως οι πραγματικές ζημιές οι οποίες "κρύβονται" στο λογαριασμό λαθών 88888

ξεπερνούν τα 800 εκατομμύρια αγγλικές λίρες το 1995 και τα προβλήματα ρευστότητας τα οποία αντιμετωπίζει η τράπεζα εξαιτίας και της υψηλής μόχλευσης οδηγούν σε ένα ντόμινο αποκαλύψεων και στην τελική κατάρρευσή της. Ουσιαστικά ένα μόνο πρόσωπο έχει οδηγήσει την ιστορική τράπεζα του Ηνωμένου Βασιλείου σε πλήρη κατάρρευση και χρεοκοπία. Η ιστορία της Barrings Bank αποτελεί παράδειγμα απουσίας εσωτερικού ελέγχου σε τραπεζικό ίδρυμα καθώς και παράδειγμα απληστίας και εθελotuφλίας από πλευράς διοικούντων και μετόχων. Ο ίδιος ο Nick Leeson δεν είχε συνειδητοποιήσει το μέγεθος της ζημιάς παρά μόνο όταν διάβασε στις εφημερίδες για την χρεοκοπία της τράπεζας.

Θέματα, Έννοιες και Ιστορικά γεγονότα τα οποία συνδέονται με την ταινία: **Αγορές Κεφαλαίου, Χρηματιστηριακός Δείκτης Μετοχών, Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα, Εσωτερικός Έλεγχος, Απληστία, Φόβος, Υψηλή Μόχλευση, Χειραγώγηση Αγοράς, Συμπεριφορική Χρηματοοικονομική, χρεοκοπία Barrings Bank**

4.5 Boiler Room (2000)

EIKONA 4.5 Αφίσα Ταινίας Boiler Room (2000)

[https://www.imdb.com/title/tt0181984/?ref_=nv_sr_srsrg_0]

Πίνακας 4.5 Στοιχεία ταινίας: Boiler Room (2000)

Τίτλος Ταινίας	Boiler Room
Έτος Κυκλοφορίας	2000
Είδος Ταινίας	Δραματική, Αστυνομική, Θρίλερ
Διάρκεια ταινίας	120 λεπτά
Σκηνοθεσία	Ben Younger
Σενάριο	Ben Younger
Πρωταγωνιστές	Giovanni Ribisi, Vin Diesel, Nia Long
Προϋπολογισμός	\$ 7.0 m

Το Boiler Room είναι μία αμερικανική δραματική, αστυνομική ταινία η οποία έχει γραφτεί και σκηνοθετηθεί από τον Ben Younger. Η σύλληψη της ιδέας του σεναρίου της ταινίας έγινε όταν ο ίδιος πέρασε από συνέντευξη για τη θέση του χρηματιστή από την χρηματιστηριακή εταιρεία Sterling Foster. Στελέχη και χρηματιστές της εταιρείας αυτής καταδικάστηκαν σε ποινές και τους επιβλήθηκαν πρόστιμα για δραστηριότητες και πρακτικές μεταξύ 1994 και 1997 όπως αυτές που παρουσιάζονται στην ταινία.

Σύμφωνα με την πλοκή της ταινίας, ο Seth έχει εγκαταλείψει τις σπουδές του και βρίσκει δουλειά σε μία μικρή χρηματιστηριακή εταιρεία εκτός Νέας Υόρκης, στο Long Island. Εκεί οι εκπαιδευόμενοι προσπαθούν να πουλήσουν μετοχές εταιρειών οι οποίες είτε έχουν κλείσει, είτε δεν υφίστανται στην πραγματικότητα ή μετοχές πολύ μικρών εταιρειών οι οποίες έχουν πολύ χαμηλές τιμές [penny stocks]. Για να το πετύχουν αυτό τηλεφωνούν και ασκούν μεγάλη πίεση σε υποψήφιους πελάτες οι οποίοι όμως δεν έχουν δηλώσει ενδιαφέρον για τις υπηρεσίες τους

[cold calling]. Η τεχνητή ζήτηση που προκαλείται από αυτούς που επενδύουν σε αυτές τις μετοχές ανεβάζει τις τιμές τους, και στη συνέχεια οι ιδιοκτήτες της χρηματιστηριακής κερδίζουν σε βάρος των πελατών τους οι οποίοι δεν γνωρίζουν τι συμβαίνει πραγματικά και τελικά χάνουν όλα τα χρήματα της επένδυσής τους. Όταν ο Seth αντιλαμβάνεται το τι συμβαίνει και θέλοντας να βοηθήσει ένα πελάτη του, ο οποίος έχει πέσει θύμα της χρηματιστηριακής και έχει χάσει τις αποταμιεύσεις του και το σπίτι του, αποφασίζει να συνεργαστεί με τις Αρχές και να βοηθήσει να οδηγηθούν οι ιδιοκτήτες της χρηματιστηριακής στη Δικαιοσύνη. Στην ταινία υπάρχουν πολλές σκηνές στις οποίες βλέπουμε την ασύμμετρη πληροφόρηση που υπάρχει στο χρηματιστήριο, την χειραγώγηση της Αγοράς από τους διαμεσολαβητές, την ψυχολογία του επενδυτή -απληστία, φόβος να χάσει την ευκαιρία για μία "καλή" επένδυση- και θέματα Ηθικής.

Θέματα, Έννοιες και Ιστορικά γεγονότα τα οποία συνδέονται με την ταινία: **Αγορές Κεφαλαίου, Ψυχολογία Αγοράς, Penny stocks, Απληστία, Χειραγώγηση Αγοράς, Συμπεριφορική Χρηματοοικονομική, Ηθική.**

4.6 The Pursuit of Happiness

EIKONA 4.6 Αφίσα Ταινίας The Pursuit of Happiness (2006)

[https://www.imdb.com/title/tt0454921/?ref_=nv_sr_srsg_0]

Πίνακας 4.6 Στοιχεία ταινίας: The Pursuit of Happyness (2006)

Τίτλος Ταινίας	The Pursuit of Happiness
Έτος Κυκλοφορίας	2006
Είδος Ταινίας	Βιογραφική, Δραματική
Διάρκεια ταινίας	117 λεπτά
Σκηνοθεσία	Gabriele Muccino
Σενάριο	Steve Conrad
Πρωταγωνιστές	Will Smith, Thandiwe Newton, Jaden Smith
Προϋπολογισμός	\$ 55.0 m

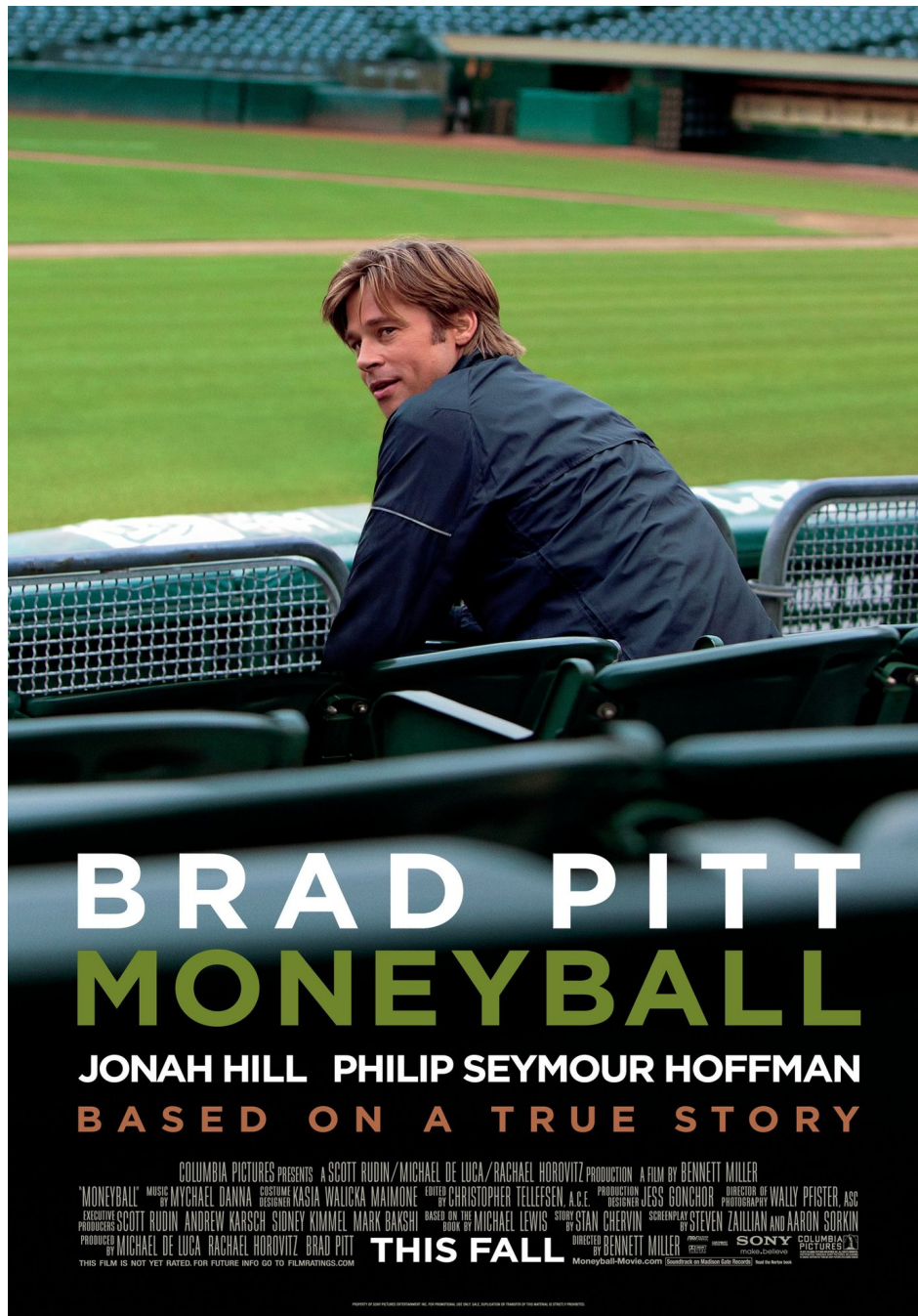
Η ταινία βασίζεται στην πραγματική ιστορία του Christopher Paul Gardner ο οποίος κατάφερε από άστεγος να έχει την δική του χρηματιστηριακή εταιρεία.

Η πλοκή της ταινίας έχει ως εξής. Στο Σαν Φρανσίσκο, το 1981, ο Gardner επενδύει όλα του τα χρήματα σε μία συσκευή μέτρησης της πυκνότητας των οστών, η οποία απευθύνεται σε γιατρούς. Καθώς προσπαθεί να πουλήσει τις συσκευές του, η σύζυγός του τον εγκαταλείπει, χάνει το σπίτι του, τον τραπεζικό του λογαριασμό και τις πιστωτικές του κάρτες ενώ έχει αναλάβει και την πλήρη επιμέλεια του παιδιού του. Στην προσπάθειά του να βρει μια σταθερή δουλειά γίνεται δεκτός σε ένα πρόγραμμα πρακτικής από μία μεγάλη χρηματιστηριακή εταιρεία. Για να γίνει χρηματιστής όμως, πρέπει να ολοκληρώσει την εξάμηνη πρακτική του με επιτυχία,

χωρίς ουσιαστικά να πληρώνεται όλο αυτό το διάστημα και να καταφέρει να πουλήσει τις συσκευές του για να καταφέρει να επιβιώσει.

Θέματα, Έννοιες και Ιστορικά γεγονότα τα οποία συνδέονται με την ταινία: **Ανεργία, Εκπαίδευση, Αγορά Εργασίας, Διαχρονική Αξία του Χρήματος, Κόστος Ευκαιρίας, Ρευστότητα, Χρεοκοπία.**

4.7 Moneyball (2011)

EIKONA 4.7 Αφίσα Ταινίας Moneyball (2011)

[https://www.imdb.com/title/tt1210166/?ref_=nv_sr_srsrg_0]

Πίνακας 4.7 Στοιχεία ταινίας: Moneyball (2011)

Τίτλος Ταινίας	Moneyball
Έτος Κυκλοφορίας	2011
Είδος Ταινίας	Βιογραφική, Δραματική, Αθλητική
Διάρκεια ταινίας	133 λεπτά
Σκηνοθεσία	Bennett Miller
Σενάριο	Steven Zaillian, Aaron Sorkin, Stan Chevrin
Πρωταγωνιστές	Brad Pitt, Robin Wright, Jonah Hill
Προϋπολογισμός	\$ 50.0 m

Το Moneyball είναι μία ταινία η οποία βασίζεται σε πραγματικά γεγονότα, τα οποία περιγράφονται στο βιβλίο του Lewis M. (2003), *"Moneyball: The Art of Winning an Unfair Game"*. Περιγράφει την προσπάθεια της ομάδας baseball Oakland Athletics, την σεζόν 2002 και του γενικού διευθυντή της, Billy Bean, μαζί με τον βοηθό του Peter Brand, να δημιουργήσουν μία ανταγωνιστική ομάδα. Έχοντας περιορισμένο προϋπολογισμό, βασίζονται σε καινοτόμο στατιστική ανάλυση, γνωστή ως sabermetrics, για να βρουν και να φέρουν στην ομάδα υποτιμημένους παίκτες. Η ταινία γνώρισε μεγάλη εισπρακτική επιτυχία και είχε τέσσερις υποψηφιότητες για Χρυσή Σφαίρα και έξι υποψηφιότητες για Oscar.

Το θέμα της ταινίας περιστρέφεται γύρω από τον μικρό προϋπολογισμό της ομάδας Oakland Athletics baseball. Κάθε ομάδα επιθυμεί να πάρει τους καλύτερους παίκτες και να κερδίσει το πρωτάθλημα. Όμως μόνο οι πιο πλούσιες ομάδες μπορούν να στρατολογήσουν τα μεγαλύτερα ταλέντα. Οι ομάδες με μικρότερους προϋπολογισμούς πρέπει να προσπαθήσουν να

αξιοποιήσουν με τον καλύτερο και αποδοτικότερο τρόπο τα περιορισμένα χρήματα του προϋπολογισμού τους και να επιτύχουν το καλύτερο αποτέλεσμα. Η Oakland Athletics γίνεται η πρώτη ομάδα η οποία χρησιμοποιεί σε μεγάλο βαθμό πρωτοποριακή στατιστική ανάλυση μέσω υπολογιστή για να ανακαλύψει υποτιμημένο, από την αγορά παικτών, ταλέντο, το οποίο ταιριάζει καλύτερα στην ομάδα που φτιάχνει (ασύμμετρη πληροφόρηση). Σε δεύτερη φάση, χρησιμοποιεί τα στατιστικά στοιχεία από τα παιχνίδια για να αξιοποιήσει τους παίκτες της με τον καλύτερο δυνατό τρόπο μέσα στο παιχνίδι. Ο Peter Brands, βοηθός του γενικού διευθυντή της ομάδας, είναι ένας οικονομολόγος ο οποίος έχει πρόσφατα αποφοιτήσει από το Yale. Αναφερόμενος στον διευθυντή της ομάδας λέει χαρακτηριστικά: "Θα βρούμε αξία σε παίκτες την οποία κανένας άλλος δεν θα μπορεί να δει. Πιστεύω ότι από τους είκοσι χιλιάδες παίκτες εκεί έξω, υπάρχουν είκοσι πέντε παίκτες τους οποίους μπορούμε να αγοράσουμε βάσει του περιορισμένου budget που έχουμε και να φτιάξουμε μία ομάδα η οποία θα μπορεί να κερδίσει το πρωτάθλημα."

Θέματα, Έννοιες και Ιστορικά γεγονότα τα οποία συνδέονται με την ταινία: **Ανταγωνισμός, Περιορισμένοι Πόροι, Μεγιστοποίηση Κέρδους, Οριακό Προϊόν Εργασίας, Κόστη μέτρησης, Χαρτοφυλάκιο, Μεγιστοποίηση Απόδοσης Χαρτοφυλακίου, Περιορισμοί, Ασύμμετρη Πληροφόρηση, Αξία vs Τιμή, Οικονομετρία.**

4.8 Margin Call (2011)

EIKONA 4.8 Αφίσα Ταινίας Margin call (2011)

[https://www.imdb.com/title/tt1615147/?ref_=nv_sr_srsrg_0]

Πίνακας 4.8 Στοιχεία ταινίας: Margin Call (2011)

Τίτλος Ταινίας	Margin Call
Έτος Κυκλοφορίας	2011
Είδος Ταινίας	Δραματική, Θρίλερ
Διάρκεια ταινίας	107 λεπτά
Σκηνοθεσία	J.C. Chandor
Σενάριο	J.C. Chandor
Πρωταγωνιστές	Zachary Quinto, Stanley Tucci, Kevin Spacey
Προϋπολογισμός	\$ 3.5 m

Η ταινία ακολουθεί τα γεγονότα τα οποία λαμβάνουν χώρα κατά τη διάρκεια ενός εικοσιτετραώρου σε μία μεγάλη επενδυτική τράπεζα της Wall Street στην αρχική φάση της Κρίσης του 2008. Η εξέλιξη της ιστορίας "φωτογραφίζει" την κατάρρευση της επενδυτικής τράπεζας Lehman Brothers η οποία συνέβη τον Σεπτέμβριο του 2008. Κατά τη διάρκεια αυτού του εικοσιτετραώρου ακολουθούμε τον τρόπο που κινούνται τα στελέχη της τράπεζας σε όλα τα επίπεδα, τις αποφάσεις που πρέπει να πάρουν και τα ηθικά διλήμματα που αντιμετωπίζουν. Ο τίτλος της ταινίας προέρχεται από τον όρο "margin call", ο οποίος χρησιμοποιείται για θέσεις με μόχλευση και αφορά την κλήση την οποία δέχεται ο επενδυτής για να αυξήσει το ποσό που έχει δεσμεύσει ως ενέχυρο, όταν η αξία της μοχλευμένης θέσης του πέσει κάτω από ένα συγκεκριμένο όριο.

Η υπόθεση ξεκινά με την απόλυση του διευθυντή διαχείρισης κινδύνου της τράπεζας στο πλαίσιο μαζικών απολύσεων. Αν και προσπαθεί να ενημερώσει την εταιρεία σχετικά με αυτό

που έχει ανακαλύψει και το οποίο ενέχει μεγάλο κίνδυνο για την τράπεζα, αγνοείται. Αποχωρώντας από την εταιρεία, αποφασίζει να δώσει το flash disk με την δουλειά του αυτή σε έναν νέο οικονομικό αναλυτή. Αυτός ανακαλύπτει ότι το μοντέλο αποτίμησης του κινδύνου των θέσεων της εταιρείας βασίζεται σε λάθος υποθέσεις. Η μεταβλητότητα στην Αγορά Τίτλων Ενυπόθηκων Δανείων είναι πολύ υψηλή και η τράπεζα έχει υψηλή μόχλευση, κάτι το οποίο θα μπορούσε να την οδηγήσει στην χρεοκοπία. Όπως χαρακτηριστικά λέει στον διευθύνοντα σύμβουλο της εταιρείας "Μία μείωση στην αξία αυτών των τίτλων που κατέχει η εταιρεία κατά 25%, θα οδηγούσε σε ζημιά μεγαλύτερη από την τρέχουσας χρηματιστηριακή αξία ολόκληρης της εταιρείας". Η τελική απόφαση για να αντιμετωπιστεί η κατάσταση αυτή, είναι η επιθετική πώληση με μεγάλη ζημιά του συνόλου αυτών των τίτλων που κατέχει η τράπεζα μέσα στην επόμενη μέρα, για να αποφευχθεί η χρεοκοπία.

Αν και η ταινία έκανε πρεμιέρα πριν από έντεκα χρόνια και αφορά την Κρίση του 2008, παραμένει επίκαιρη και συχνά τώρα τελευταία έχουμε την εντύπωση ότι τίποτα δεν έχει αλλάξει στο χώρο αυτό και απλά η ιστορία επαναλαμβάνεται με διαφορετικούς πρωταγωνιστές.

Θέματα, Έννοιες και Ιστορικά γεγονότα τα οποία συνδέονται με την ταινία:
Χρηματοοικονομική Κρίση του 2008, Χρηματοοικονομικές Αγορές, Διαχείριση Κινδύνου, Αποτίμηση Παράγωγων Χρηματοοικονομικών Προϊόντων, Τίτλοι Ενυπόθηκων Δανείων, Υψηλή Μόχλευση, Απληστία, Επιχειρηματική Ηθική.

4.9 Too Big to Fail (2011)

WILLIAM HURT | EDWARD ASNER | BILLY CRUDUP | PAUL GIAMATTI | TOPHER GRACE
CYNTHIA NIXON | BILL PULLMAN | TONY SHALHOUB | JAMES WOODS

MAIN STREET TOOK THE FALL. WALL STREET GOT THE CHECK.

THE TRUE STORY BEHIND THE 2008 ECONOMIC CRISIS.

HBO FILMS PRESENTS A SPRING CREEK PRODUCTION A DEVUCE THREE PRODUCTION A FILM BY CURTIS HANSON "TOO BIG TO FAIL" WILLIAM HURT EDWARD ASNER
BILLY CRUDUP PAUL GIAMATTI TOPHER GRACE CYNTHIA NIXON BILL PULLMAN TONY SHALHOUB JAMES WOODS CASTING BY ALEXA L. FOGEL, CSA COSTUME DESIGNER MELISSA TOTH MUSIC SUPERVISOR EYVEN J. KLEAN
COMPOSER MARCELO ZARVOS EDITOR BARBARA TULLIVER, A.C.E. PLUMMY TUCKER, A.C.E. PRODUCTION DESIGNER BOB SHAW DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY RAMER MORGENTHAU, ASC PRODUCED BY EZRA SWERDLOW CO-EXECUTIVE PRODUCER CAROL FENELON
EXECUTIVE PRODUCERS PAULA WEINSTEIN, JEFFREY LEVINE AND CURTIS HANSON BASED ON THE BOOK BY ANDREW ROSS SORKIN WRITTEN BY PETER GOULD DIRECTED BY CURTIS HANSON

PREMIERES MONDAY, MAY 23 9PM **HBO** ONLY ON **HBO**

©2011 Home Box Office, Inc. All rights reserved. "HBO" and related channels and service marks are the property of Home Box Office, Inc.

EIKONA 4.9 Αφίσα Ταινίας Too Big to Fail (2011)

[https://www.imdb.com/title/tt1742683/?ref_=nv_sr_srs_g_0]

Πίνακας 4.9 Στοιχεία ταινίας: Too Big to Fail (2011)

Τίτλος Ταινίας	Too Big to Fail
Έτος Κυκλοφορίας	2011
Είδος Ταινίας	Ιστορική, Βιογραφική, Δραματική
Διάρκεια ταινίας	99 λεπτά
Σκηνοθεσία	Curtis Hanson
Σενάριο	Peter Gould, Andrew Ross Sorkin
Πρωταγωνιστές	James Woods, John Heard, William Hurt
Προϋπολογισμός	n/a

Η ταινία Too Big to Fail είναι βασισμένη στο μη λογοτεχνικό βιβλίο του Sorkin A.R. (2009), *"Too Big to Fail: The Inside Story of How Wall Street and Washington Fought to Save the Financial System—and Themselves"*, το οποίο είναι γνωστό και με τον τίτλο *"Too Big to Fail: Inside the Battle to Save Wall Street"*. Είναι ένα χρονικό της οικονομικής κατάρρευσης του 2008 και ακολουθεί τα γεγονότα όπως εξελίχθηκαν μεταξύ Μαρτίου και Οκτωβρίου 2008. Επικεντρώνεται στην παρουσίαση της ιστορίας από την πλευρά του τότε υπουργού Οικονομικών των Η.Π.Α. Henry Paulson και του επικεφαλής της FED Ben Bernanke. Μέσα από την ταινία, η οποία έχει χαρακτήρα βιογραφικό, βλέπουμε την αλληλουχία των γεγονότων που ακολούθησαν τη διάσωση της Bear Sterns τον Μάρτιο του 2008 και οδήγησαν τελικά στην χρεοκοπία της επενδυτικής τράπεζας Lehman Brothers, τη διάσωση της AIG και τα πακέτα διάσωσης των τραπεζών.

Θέματα, Έννοιες και Ιστορικά γεγονότα τα οποία συνδέονται με την ταινία:
**Χρηματοοικονομική Κρίση του 2008, Ρευστότητα, Πακέτα Διάσωσης, Κυβερνητική
Παρέμβαση, FED, Απληστία, Φούσκα στην Αγορά Ακινήτων.**

4.10 The Big to Short (2015)

EIKONA 4.10 Αφίσα Ταινίας The Big Short (2011)

[https://www.imdb.com/title/tt1596363/?ref_=nv_sr_srsg_0]

Πίνακας 4.10 Στοιχεία ταινίας: The Big Short (2015)

Τίτλος Ταινίας	The Big Short
Έτος Κυκλοφορίας	2015
Είδος Ταινίας	Βιογραφική, Δραματική, Κωμωδία
Διάρκεια ταινίας	130 λεπτά
Σκηνοθεσία	Adam McKay
Σενάριο	Charles Randolph, Adam McKay, Michael Lewis
Πρωταγωνιστές	Christian Bale, Steve Carell, Ryan Gosling
Προϋπολογισμός	\$ 50.0 m

Η ταινία The Big Short είναι βασισμένη στο βιβλίο του Lewis M. (2010), "*The Big Short: Inside the Doomsday Machine*", και μας παρουσιάζει το πως η φούσκα η οποία δημιουργήθηκε στις τιμές των ακινήτων στις Η.Π.Α. οδήγησε στην Οικονομική Κρίση του 2008. Μας εξιστορεί παράλληλα τρεις διαφορετικές ιστορίες επενδυτών οι οποίοι προέβλεψαν σωστά την επερχόμενη κρίση και πήραν τις αντίστοιχες θέσεις στην Αγορά, οι οποίες τους απέφεραν τελικά μεγάλα κέρδη.

Η υπόθεση έχει ως εξής. Ο διαχειριστής ενός hedge fund, ο Michael Burry, ανακαλύπτει ότι έχουν δοθεί πολλά στεγαστικά δάνεια υψηλού κινδύνου, και αυτό κάνει την στεγαστική αγορά ιδιαίτερη ασταθή. Περιμένει ότι η άνοδος των επιτοκίων το 2007 θα οδηγήσει τα στεγαστικά κυμαινόμενου επιτοκίου σε αδυναμία πληρωμής. Γι αυτό δημιουργεί ένα credit default swap [συμβόλαιο ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης ή ασφάλιστρο κινδύνου] το οποίο του επιτρέπει να πάρει θέση πώλησης στους τίτλους ενυπόθηκων δανείων [Mortgage Backed Securities]. Ένας

άλλος διαχειριστής hedge fund, ο Mark Baum, αγοράζει credit default swaps γιατί πιστεύει ότι ο τρόπος με τον οποίο πακετάρονται τα υψηλού κινδύνου στεγαστικά δάνεια σε CDO's με υψηλή αξιολόγηση, θα οδηγήσει στην κατάρρευση της αξίας τους σύντομα. Στην τρίτη ιστορία ακολουθούμε την πορεία δύο νέων επενδυτών οι οποίοι έχουν μία μικρή εταιρεία επενδύσεων και παίρνουν και αυτοί θέση αγοράς σε CDS και παίρνουν θέσεις πώλησης σε τίτλους ενυπόθηκων δανείων με υψηλή αξιολόγηση.

Αρκετοί ειδικοί όροι της Χρηματοοικονομικής αναφέρονται στην ταινία: synthetic CDO [Collateral Debt Obligation], MBS [Mortgage Backed Securities], CDS [Credit Default Swaps], Subprime Loans. Για να γίνουν κάποια πράγματα αντιληπτά από κάποιον που την παρακολουθεί, καλό είναι να έχει προηγηθεί μία μελέτη και κατανόηση αυτών των όρων. Βέβαια μέσα στην ταινία, εμβόλιμα, κάποιες δημοφιλείς προσωπικότητες παρουσιάζουν αυτές τις έννοιες με έναν παραστατικό και εκλαϊκευμένο τρόπο.

Θέματα, Έννοιες και Ιστορικά γεγονότα τα οποία συνδέονται με την ταινία:
Χρηματοοικονομική Κρίση του 2008, Ανοιχτές Πωλήσεις, Φούσκες vs Θεμελιώδη Μεγέθη, Κίνδυνος, FED, Κεφαλαιαγορές, CDO, CDS, Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα

Η ικανότητα της εικόνας και της αφήγησης να αποδώσουν σύνθετες έννοιες και θεωρίες των Οικονομικών με πολύ παραστατικό, γρήγορο και αποτελεσματικό τρόπο έχει υπογραμμιστεί από τους ερευνητές εδώ και πολλά χρόνια. Ωστόσο η διδασκαλία των οικονομικών παρέμενε για πολλά χρόνια εγκλωβισμένη στις παραδοσιακές μεθόδους αντανακλώντας την επιφυλακτικότητα των διδασκόντων να δοκιμάσουν νέες μεθόδους διδασκαλίας. Η ψηφιακή επανάσταση των τελευταίων χρόνων σε συνδυασμό με τη δυναμική επέλαση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ανέδειξε την παντοκρατορία της εικόνας στη μάθηση και στην εκπαίδευση, καθιστώντας την χρήση των ταινιών ένα ιδιαίτερα ελκυστικό μέσο για την μετάδοση και εμπέδωση σύνθετων εννοιών, όπως αυτές των οικονομικών. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να εξετάσει πως, και να διαμορφώσει ένα κατάλληλο πλαίσιο όπου, κινηματογραφικές ταινίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως διδακτικά μέσα για να παρουσιάσουν έννοιες των Οικονομικών και των Χρηματοοικονομικών.

Μετά από μία ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας από το 1977 μέχρι και το 2020, με τα άρθρα τα οποία έχουν ασχοληθεί με τη χρήση κινηματογραφικών ταινιών ως εκπαιδευτικό εργαλείο στη διδασκαλία των Οικονομικών, δημιουργήσαμε μία λίστα με το σύνολο των Κινηματογραφικών Ταινιών οι οποίες αναφέρονται στη Βιβλιογραφία, και οι οποίες πιστεύουμε ότι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στη διδασκαλία των Οικονομικών. Μαζί με τον τίτλο κάθε ταινίας αναφέρονται οι οικονομικές έννοιες, τα θέματα, και τα ιστορικά γεγονότα με τα οποία συνδέεται η συγκεκριμένη ταινία. Παρατηρώντας το εύρος των εννοιών οι οποίες καλύπτονται, μπορούμε να πούμε ότι είναι αρκετά μεγάλο και ποικίλο. Με την κατάλληλη ομαδοποίηση και σε συνδυασμό με τη λίστα των προτεινόμενων ταινιών, οι οποίες έχουν χαρακτήρα ντοκιμαντέρ, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη διδασκαλία διαφορετικών κεφαλαίων των οικονομικών: Μικροοικονομική, Μακροοικονομική, Διοίκηση Επιχειρήσεων, Τραπεζική και Χρηματοοικονομική, Ανάπτυξη, Οικονομικά της Εργασίας.

5.1 Επιλέγοντας ταινίες για τη διδασκαλία των οικονομικών

Στο προηγούμενο κεφάλαιο παρουσιάσαμε αναλυτικά τις δέκα ταινίες της λίστας, οι οποίες πληρούσαν τα κριτήρια τα οποία θέσαμε στο κεφάλαιο 3. Επιγραμματικά τα κριτήρια αυτά ήταν:

- Η λίστα προτεινόμενων ταινιών, ξεκινώντας από τα Οικονομικά, να δίνει έμφαση στα Χρηματοοικονομικά. Να απευθύνεται δηλαδή σε ένα κοινό το οποίο έχει βασικές γνώσεις Οικονομικών και ενδιαφέρεται να εμβαθύνει σε θέματα Χρηματοοικονομικής, Τραπεζικής, Αγορών Χρήματος και Κεφαλαίου, Συμπεριφορικής Χρηματοοικονομικής, Ηθικής. Να στοχεύει σε τριτοετείς και τεταρτοετείς προπτυχιακούς φοιτητές ή και σε μεταπτυχιακούς φοιτητές οι οποίοι ακολουθούν μία ειδίκευση σε Θέματα Χρηματοοικονομικής, Τραπεζικής και Κεφαλαιαγορών.
- Οι ταινίες της λίστας να είναι ένας συνδυασμός παλαιότερων κλασικών ταινιών αλλά και σύγχρονων. Έτσι καλύπτονται θέματα τα οποία μπορεί πια να έχουν μία ιστορική αξία σήμερα, ενώ με τις νεότερες ταινίες βλέπουμε την εξέλιξη την οποία είχαν. Γι αυτό και η σειρά παρουσίασης των ταινιών ακολουθεί χρονολογική σειρά, η οποία ταυτίζεται τελικά και με το βαθμό δυσκολίας των εννοιών που παρουσιάζονται. Από το παλαιότερο στο πιο πρόσφατο, από το πιο εύκολο στο πιο σύνθετο και εξειδικευμένο.
- Οι ταινίες να είναι δημοφιλείς, ευρέως διαδεδομένες και διαθέσιμες. Να μπορεί δηλαδή ο ενδιαφερόμενος να βρει την ταινία σε κάποια μορφή και να μπορεί να την παρακολουθήσει. Βασικό επίσης είναι και η ύπαρξη ελληνικών υποτίτλων από τη στιγμή που αναφερόμαστε σε ελληνικό κοινό.
- Η επιλογή τους να γίνεται με σκοπό να μην προσβάλλουν τον θεατή. Στις ταινίες γενικά παρουσιάζονται ακραίες καταστάσεις με έντονα συναισθήματα και αντιδράσεις ενώ παράλληλα θίγονται και ευαίσθητα θέματα. Παρόλα αυτά καλό είναι να γίνεται μία ενημέρωση πριν την προβολή για πιθανά ευαίσθητα θέματα και να δίνεται η δυνατότητα σε κάποιον να μην την παρακολουθήσει ή ακόμη να δίνεται και η δυνατότητα μιας εναλλακτικής.

Στο συνέχεια θα παρουσιάσουμε μία πρόταση για την αξιοποίηση αυτής της λίστας την οποία δημιουργήσαμε καθώς και κάποιες προτάσεις για περαιτέρω έρευνα πάνω στο θέμα.

5.2 Πρόταση για αξιοποίηση αυτής της εργασίας

Με επιρροή από τον Richard N. Langlois, οικονομολόγο και καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Connecticut, U.S.A., θα προτείναμε την δημιουργία ενός εξαμηνιαίου μαθήματος το οποίο να βασίζεται στην διδασκαλία των Οικονομικών μέσα από ταινίες. Όπως περιγράψαμε αναλυτικά στο κεφάλαιο 2, ο Langlois διδάσκει τα τελευταία χρόνια στο Πανεπιστήμιο του Connecticut, το εισαγωγικό στα Οικονομικά μάθημα με τίτλο "ECON 1101 Economics through Film", το οποίο βασίζεται σε δώδεκα ταινίες.

Η λίστα των δέκα ταινιών η οποία δημιουργήσαμε, θα μπορούσε να αποτελέσει τον κορμό ενός εξαμηνιαίου μαθήματος Χρηματοοικονομικών με τίτλο:

" Χρηματοοικονομικά μέσα από Ταινίες - Finance through Films "

Θα απευθύνεται σε τριτοετείς και τεταρτοετείς προπτυχιακούς φοιτητές ή και σε μεταπτυχιακούς φοιτητές, οι οποίοι ακολουθούν μία κατεύθυνση ή ειδίκευση σε Θέματα Χρηματοοικονομικής, Τραπεζικής, Επενδύσεων και Κεφαλαιαγορών. Κάθε εβδομάδα, θα προβάλλεται μία ταινία στην τάξη, θα δίνεται υλικό προς μελέτη σχετικό με την ταινία, θα γίνεται συζήτηση της ταινίας στην τάξη και οι συμμετέχοντες θα παραδίδουν μία μικρή εργασία για κάθε ταινία που προβλήθηκε.

Συγκεκριμένα, κάθε εβδομάδα:

- θα παραδίδεται από κάθε συμμετέχοντα μία σύντομη εργασία δύο σελίδων για την ταινία που προβλήθηκε την προηγούμενη εβδομάδα, σχετικά με το πως είδε ο καθένας την ταινία μέσα από την δική του οικονομική οπτική γωνία
- θα ακολουθεί συζήτηση για την ταινία αυτή

- θα δίνεται υλικό προς μελέτη για τις έννοιες, τα θέματα και τα γεγονότα τα οποία συνδέονται με την ταινία της επόμενης εβδομάδας -ενότητες σε βιβλία, άρθρα, βίντεο και άλλο σχετικό υλικό
- θα ακολουθεί η προβολή της επόμενης ταινίας

Ακολουθώντας αυτή τη δομή σε κάθε "διάλεξη", εξασφαλίζεται η σωστή προετοιμασία του κάθε συμμετέχοντα για την ταινία που θα προβληθεί καθώς και η ενεργητική του συμμετοχή με την παραδιδόμενη εργασία και τη συμμετοχή στην συζήτηση η οποία ακολουθεί.

Η τελική αξιολόγηση θα βασίζεται σε ένα μεγάλο ποσοστό, της τάξεως του 70%, στις εβδομαδιαίες εργασίες και στη συμμετοχή στη συζήτηση και κατά ένα μικρότερο ποσοστό στην τελική εξέταση. Έτσι θα εξασφαλίζεται η συνεχή ενεργή συμμετοχή όλων των φοιτητών.

5.3 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Ολοκληρώνοντας την εργασία αυτή θα θέλαμε να κάνουμε μία πρόταση για περαιτέρω έρευνα. Ακολουθώντας τις προσεγγίσεις των Becker και Watts (2001) και των Mateer, O'Roark και Holder (2016) στο άρθρο τους "The 10 greatest films for teaching economics" στο περιοδικό *The American Economist*, θα προτείνουμε να γίνει μία έρευνα απευθείας στους διδάσκοντες μαθήματα Οικονομικών, Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής για τα παρακάτω:

- Α. Χρήση εναλλακτικών μεθόδων διδασκαλίας πέρα από την διάλεξη και τον πίνακα
- Β. Χρήση ταινιών στο πλαίσιο της διδασκαλίας των αντίστοιχων μαθημάτων
- Γ. Πρόταση πέντε διεθνών ταινιών τις οποίες θα έβρισκαν πολύ χρήσιμες στην διδασκαλία
- Δ. Πρόταση πέντε ελληνικών ταινιών τις οποίες θα έβρισκαν πολύ χρήσιμες στην διδασκαλία

Έτσι θα μπορέσουμε να έχουμε μία εικόνα για τη χρήση εναλλακτικών μεθόδων διδασκαλίας στα Οικονομικά Τμήματα των Ελληνικών Πανεπιστημίων και ίσως η έρευνα αυτή να αποτελέσει και το έναυσμα για μεγαλύτερη χρήση τρόπων διδασκαλίας οι οποίοι βασίζονται στην ενεργητική αλληλεπίδραση διδασκόντων και διδασκόμενων.

Βιβλιογραφία

Bay, D., & Felton, S. (2012). Using popular film as a teaching resource in accounting classes. *American Journal of Business Education (AJBE)*, 5(2), 159-172.

Bhadra, L. J. (2006). A Picture Is Worth a Thousand Words: Engaging Kinesthetic and Multimodal Learners of Economics Using Contemporary Films. *Inquiry*, 11(1), 11-19.

Becker, W. E. (1997). Teaching Economics to Undergraduates. *Journal of Economic Literature*, 35(3), 1347-1373.

Becker, W. E., & Watts, M. (2001). Teaching economics at the start of the 21st century: Still chalk-and talk. *American Economic Review*, 91(2), 446-451.

Becker, W. E., & Watts, M. (2001). Teaching methods in US undergraduate economics courses. *The Journal of Economic Education*, 32(3), 269-279.

Belden, S. 1992. A comment on Wall Street: A case in ethics. *Financial Practice & Education* 2 (Spring/Summer): 53-54.

Berk, R. A. (2009). Multimedia teaching with video clips: TV, movies, YouTube, and mtvU in the college classroom. *International Journal of Technology in Teaching and Learning*, 5(1), 1-21.

Briguglio, M., Acchiardo, C. J., Mateer, D., & Geerling, W. (2020). Behavioral economics in film: Insights for educators. *Journal of Behavioral Economics for Policy*, Vol. 4, Issue 1, 17-28, 2020

Chan, K. C., and M. Weber. 1995. Using other people's money in the classroom. *Financial Practice & Education* 5 (Spring/Summer): 123-27

Dixit, A.(2005). Restoring fun to game theory. *The Journal of Economic Education* 36(3):205-219

Flynn, D. T. (2009). Teaching Bank Runs Through Films. *American Journal of Business Education (AJBE)*, 2(6),7-10.

Geerling, W. (2012). Bringing the ‘dismal science’ to life: teaching economics through multimedia. *International Review of Economics Education*, 11(2), 81-90.

Geerling, W., Mateer, G. D., Smith, B. O., Tierney, J. E., & Wooten, J. J. (2018). Lesson plans for teaching economics with The Big Bang Theory. *Lesson Plans for Teaching Economics with The Big Bang Theory*, 163.

Girardi, G. (2007). Teaching and learning economics through cinema. *Investigations in university teaching and learning*, 4(2), 106-110.

Henriques-de-Brito, M. (2018). Framework for Debating Finance with Publications and Films. (March 5, 2018). EnEPQ 2018 ANPAD, 2018. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3466410>

Lee, V., & Lo, A. (2014). From theory to practice: Teaching management using films through deductive and inductive processes. *The International Journal of Management Education*, 12(1), 44-54.

Leet, D., & Houser, S. (2003). Economics goes to Hollywood: Using classic films and documentaries to create an undergraduate economics course. *The Journal of Economic Education*, 34(4), 326-332.

Luccasen, R. A., & Thomas, M. K. (2010). Simpsonomics: Teaching economics using episodes of the Simpsons. *The Journal of Economic Education*, 41(2), 136-149.

Mateer, G. D. (2005). *Economics in the movies*. Mason, OH: South-Western, Thomson

Mateer, G. D., & Li, H. (2008). Movie scenes for economics. *The Journal of Economic Education*, 39(3), 303-303.

Mateer, G. D., O’Roark, B., & Holder, K. (2016). The 10 greatest films for teaching economics. *The American Economist*, 61(2), 204-216.

McKeachie, W. J. (1997). Student ratings: The validity of use. *American Psychologist*, 52(11), 1218–1225

Nofsinger, J. R. (1995). Barbarians at the Gate: A capstone corporate finance project. *Financial Practice & Education* 5 (Spring/Summer): 118-22

O’Boyle, E. J., & Sandona, L. (2014). Teaching business ethics through popular feature films: An experiential approach. *Journal of Business Ethics*, 121(3), 329-340.

O’Roark, B. (2017). Super-economics man! Using superheroes to teach economics. *Journal of Economics Teaching*, 2(1), 51-67.

Samaras, M. (2014). Learn Economics by going to the movies. *Journal of Education and Human*

Development, 3(2), 459-470.

Stanford J. (2009). Economics for everyone: My favorite economic movies, *Canadian Centre for Policy Alternatives*, 2009

Sexton, R. (2006). Using short movie and television clips in the economics principles class. *Journal of Economic Education* 37 (4): 406–17.

Tierney, J., Mateer, G. D., Smith, B. O., Wooten, J., & Geerling, W. (2016). Bazinganomics: Economics of The Big Bang Theory. *The Journal of Economic Education*, 47(2), 192.

Vidal, D. D., Mungenast, K., & Vidal, J. D. (2020). Economics through film: Thinking like an economist. *International Review of Economics Education*, 35, 100186.

Watts M. (2002). How Economists Use Literature and Drama. *The Journal of Economic Education*, Vol. 33, No. 4 , pp. 377-386

Watts, M., & Becker, W. E. (2008). A little more than chalk and talk: Results from a third national survey of teaching methods in undergraduate economics courses. *The Journal of Economic Education*, 39(3), 273-286.

Wegner, H. (1977). Teaching with Film.

Werner, A. (2014). ‘Margin Call’: using film to explore behavioural aspects of the financial crisis. *Journal of Business Ethics*, 122(4), 643-654.

Wiggins, G., McTighe, J., (2005). *Understanding by Design: Expanded Second Edition*, 2nd ed. Pearson Education (US), Upper Saddle River, NJ.